

6

Ribič

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2024
LETNIK LXXXIII
ISSN 0350-4573

Pod vodno gladino (foto: Jure Ušeničnik Schifferstein)

Vabimo vas na

21. srečanje v pripravi RIBJIH JEDI

in

tekmovanje v športnem ribolovu s plovcem

ki bo v soboto, 15. junija 2024, s pričetkom ob 8. uri ob ribniku v Račah.

Letošnje tradicionalno ribiško srečanje v Račah bo ponovno praznik druženja sladkovodnih ribičev in ribiških prijateljev. Slovenski ribiči smo prepoznavni ne samo kot skrbni varuhi voda in njene življenjske pestrosti, marveč tudi kot dobri kuharji. Organizacijo letošnjega srečanja in tekmovanja v pripravi jedi iz sladkovodnih bomo skupaj pripravili Zveza ribiških družin Maribor in Ribiško društvo Rače. Želimo, da se ob našem srečanju pomerijo mojstri v kuharskih spretnostih in v ribolovu iz vse Slovenije. Svoje znanje pri pripravi jedi bomo dali v presojo 3-članski strokovni komisiji pod vodstvom Gojka Škoriča, ki za bralce glasila Ribič že deseto leto pripravlja recepte za pripravo jedi iz sladkovodnih rib, poskusili pa jih bodo lahko tudi ribiški prijatelji.

A) PROGRAM SREČANJA: Pozdrav predsednika ZRD in organizatorja

- ob 8. do 9. ure: prihod udeležencev, vpis, postavitve senčnikov, priprava opreme in ribiški zajtrk;
- ob 9. do 10. ure: žrebanje ribolovnih mest v ribolovu s plovcem; predstavitev programa, odhod na ribolovna mesta; znak za začetek ribolova s plovcem;
- ob 10.30: kuharji dvignejo naročene ribe in ob 11. uri začnejo pripravljati ribje jedi;
- ob 13.30: konec ribolova in tehtanje ulova;
- ob 14. uri: kuharji končajo jedi in jih predajo v ocenjevanje;
- od 14.30 dalje: kosilo iz pripravljenih ribjih jedi za ribiče, goste in ostale razglasitev rezultatov ter podelitev pokalov.
- ob 16. uri:

B) TEKMOVALNA PRAVILA

Pravico nastopa na tekmovanju imajo: člani Ribiške zveze Slovenije za sladkovodni in morski ribolov do nivoja društev ter društva ali organizacije, katerih glavna dejavnost je ribolov ali promocija ribiškega turizma in pisno objavljene ekipe. Ekipo sestavljajo 3 ribiči in **kuharska ekipa, ki lahko šteje največ 3 člane**. Ribolov bo potekal po naslednjih pravilih:

1. Ribolov s plovcem: Po pravilniku RZS in LRP.

- Ekipo sestavljajo 3 ribiči in glavni kuhar + 1 do 2 pomočnika.
- Zaželen sestava: funkcionarji in delavci v ribištvu in ribiškem turizmu.
- Količina hrane skupaj z vabami je omejena na skupno maso 2 kg suhe hrane in vab.
- Za shranjevanje živih rib je obvezna uporaba mrež iz mehkega materiala (mreža mora biti 2 m pod vodo)
- Trajanje ribolova: 3 ure.
- Izračun rezultatov: sektorski izračun.
- Dovoljene so naslednje vabe: črvi, modni, koruza.

2. Tekmovanje kuharjev v pripravi ribjih jedi:

- Kuharji pripravijo jedi izključno iz sladkovodnih rib:
- »**Na vilico!**« (pečene, ocvrte, na žaru ...) ali »**Na žlico!**« (juhe, obare, paprikaši ...).
 - Čas za pripravo jedi: 3 ure.
 - Kuhar sme imeti enega ali dva pomočnika.
 - Količina pripravljenih jedi je vsaj 10 standardnih obrokov (pribl. 6 l juhe ali 3+2 kg rib).
 - Izračun rezultatov: točkovanje - seštevek točk, najvišje število zbranih točk prinaša **1. mesto in tako dalje**.
 - Pred pričetkom kuhanja kuhar organizatorju preda recept za pripravo jedi, s katero tekmuje. Vsi recepti bodo objavljeni v glasilu Ribič, skupaj z navedbo avtorja recepta.

3. Postopek oddaje jedi v ocenjevanje:

- Po končanem kuhanju strokovna komisija oceni jedi – ocenjevanje bo potekalo v posebnem prostoru.
- Tekmovalci odda **eno porcijo jedi** v ocenjevanje odgovornemu za sprejem jedi.
 - Komisija ocenjuje jedi po naslednjih kriterijih:

- a) **Glavno delo** – 40 % točk: (mehanska in toplotna obdelava živil; težavnost predpriprave in priprave jedi; gospodarna izraba sestavin; upoštevanje sodobnih smernic v kuhinjski; higiena delovnega procesa).
- b) **Vonj in okus** – 40 % točk: (prijetnost in skladnost vonja in okusa; sočnost; meh-koba; jedi; občutek v ustih; aroma).
- c) **Urejenost delovnega prostora in postrežba** – 20 % točk: (kuharjeva osebna urejenost; urejenost delovnega prostora; izbira živil glede na recept; ustreznost posode in orodja za pripravo jedi, krožnik in skladnost jedi; estetski izgled).

4. Rezultati:

Vodstvo tekmovanja po končanem sektorskem izračunu in ocenjevanju jedi izračuna vrstni red ekip kuharjev in posameznikov v ribolovu. Rezultate objavi na panoju na vidnem mestu!

5. Pokali:

- Zmagovalne ekipe in posamezniki prejmejo naslednje nagrade:
- **Tekmovanja kuharjev v pripravi ribjih jedi:** prejmejo pokale 1., 2., 3. mesto.
 - **Ribolov s plovcem in kuharika skupaj: prejmejo pokale za 1., 2., 3. mesto.**
 - **Prehodni pokal Občine RAČE – FRAM za najtežjo ujeto ribo.**

A) OBVEZNOSTI ORGANIZATORJA

- Organizator bo zagotovil naslednje vrste že očiščenih sladkovodnih rib: **krap, šarenka, amur**.
- Organizator zagotovi ribe po prehodnem pisnem zahtevku kuharja.
- Organizator bo pripravil dovolj kruha, vina, piva in brezalkoholnih pijač, kozarcev, skodelic, papirnate konfekcije, servirnih krožnikov in pladnjev za oddajo jedi v ocenjevanje ter jedilnega pribora.

B) OBVEZNOSTI UDELEŽENCEV

- Dogajanje bo v naravnem okolju ob ribniku, zato naj udeleženci prinesejo seboj vrtni šotor - senčnik, mizo in stole (klopi).
- Ribiči prinesejo seboj ribolovni pribor, ustrezne mreže in vabe.
 - Kuharji prinesejo seboj: naprave, opremo, pribor za pripravo jedi, priloge in začimbe.
 - Kuharji s prijavo naročijo vrsto in količino rib. Druge vrste sladkovodnih rib si morajo tekmovalci zagotoviti sami. Prinesene ribe smejo biti predhodno začinjene. Vsak kuhar je dolžan nahraniti tekmovalno ekipo in spremljevalce ter oddati eno porcijo v ocenjevanje, ostanek hrane pa nameniti drugim tekmovalcem in obiskovalcem.

C) PRIJAVE

Pisno prijavo (prijavnica je v prilogi) pričakujemo do vključno 10. 6. 2024. Kuharji morajo obvezno sporočiti vrsto in količino rib, ki jih bodo rabili za pripravo jedi. **Skupna zahtevana količina rib ne sme presegati 5 kg po ključu 3 kg postrvi + 2 kg krapa, amur!** Prispevek za tekmovalno ekipo (2+3) je **100 €**, v kar je všteto: ribe za pripravo jedi, pijača za ekipo pred in med tekmovanjem ter po njem in pokale. Prispevek za udeležbo nakazati na TRR RD Rače: DBS SI56 1934 0501 2138 247.

Dodatne informacije lahko dobite na telefonih: 031 886 231 (Silvo KOREN).

Geslo tega dne je
DOBER PRIJEM, DOBER TEK IN NA ZDRAVJE!

ZVEZA RIBIŠKIH DRUŽIN MARIBOR
Marijan GABER, predsednik

RIBIŠKO DRUŠTVO RAČE
Silvo KOREN, predsednik

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 195.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo: (01) 256 12 97
tajništvo: (01) 256 12 94
041 738 849
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:

Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si

sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

tajništvo RZS
tajništvo.rzs@ribiska-zveza.si

računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si

uredništvo glasila Ribič
glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
Odgovorna urednica:
Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Igor Kloboves

člani:
Egon Dolenc, Vladimir Mikec,
Jure Ušeničnik Schifferstein, Peter Weibl

ČASOPISNI SVET:

člani:
dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Alenka Ličen

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.000 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Glasilo je sofinanciralo Ministrstvo
za kulturo Republike Slovenije.

Vsebina

VABILO

20. srečanje v pripravi ribjih jedi in tekmovanje
v športnem ribolovu s plovcem
Ribiško društvo Rače 162

AKTUALNO

O varnostnem listu cementa, nevarnosti betona
in sanaciji obrežja Poljanske Sore 164
Dr. Gorazd Berčič
Tokrat v ospredju kopalci in ribogojstvo 166
Blaž Močnik
Največji festival muharskega filma na svetu
končno v Sloveniji 168
Niko Hari

PRAVNI KOTIČEK

Ali lahko ribiška družina zaposli člana ribiške
družine? 170
Anže Petrovič, univ. dipl. prav.

POGOVOR

Pogovor z novim direktorjem Zavoda za ribištvo
Matevžem Podjedom 172
Borut Jerše

PREDSTAVITEV RIBIŠKIH DRUŽIN

Ribiška družina Železniki 174
Uredništvo in Ferdinand Šmid

NATEČAJ

Natečaj RZS za najboljšo ribiško fotografijo 177
Marko Krajnc, dr. Miroslav Žaberl

ZASLUŽIJO SI NAŠO POZORNOST

Ribogojca Blaža Selana je Bohinjsko jezero
nagrajilo s svojo največjo »jezerko« 178
Jože Šmejc

RIBOLOV

Težko pričakovano odprtje lova ščuk 180
Toni Janežič
Sezona ribolova na morju je pred vrati 182
Vladimir Mikec

RIBIČI PIŠEJO

Pašman 185
Rajko Zajc

REPORTAŽA

Muharska ekspedicija na zgornjem toku Soče 187
Domen Guštin

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Letošnji ribiški car Drago Kocjan 190
Drago Ornik
Ivan Lorenčič je ribiški car 191
Marjan Toš
Krap, da te kap 192
Marjan Toš

V SPOMIN

Miroslav Flus 192
Boris Klemenc

MLADI RIBIČ

Raziskovanje Planinskega polja 193
Blaž Dominik

MUHARSKI KOTIČEK

Prvomajski prazniki in muharjenje na morju
(1. del) 196
Tomaž Modic

RIBIČI KUHAJO

JEDI IZ TOLSTOLOBIKA 199
Borut Jerše

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:
glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si.

Rokovnik za leto 2024:

Ribič št.:	1, 2	3	4	5	6	7, 8	9	10	11	12
Prispevke oddati do	8. 1.	29. 1.	4. 3.	8. 4.	6. 5.	3. 6.	5. 8.	9. 9.	7. 10.	4. 11.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo.

Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovno zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

ELEKTRONSKA OBLIKA GLASILA – če želite prejemati elektronsko obliko glasila, to sporočite tajniku vaše ribiške družine in prejeli ga boste na vaš elektronski naslov.

Uredništvo

O VARNOSTNEM LISTU CEMENTA, NEVARNOSTI BETONA IN SANACIJI OBREŽJA POLJANSKE SORE

K pisanju tega prispevka nas je spodbudil malomaren pristop k sanaciji brežine potoka Sopotnica (s katerim upravlja RD Sora) po avgustovskih poplavih, ki je prikazan na sliki 1. Izvajalec del namreč ni vedel oz. se je sprenevedal ali pa mu sploh niso povedali, da se odvečnega betona ne sme odmetavati v strugo potoka in da bi moral speljati potok tako, da na mestu sanacije ne bi odnašal odvrženega betona. Po napovedi dolvodnega poglobljanja struge potoka smo v dolžini 1,5 km izvedli odlov, katerega rezultati so bili porazni, saj smo odlovili le eno postrv. Pri lokalnem dobavitelju betona smo se pozanimali, če je dotičnega izvajalca sanacijskih del opozoril na škodljiv vpil betona na vodni živelj, pa je ta trdil, da beton ni strupen za vodne organizme, sklicujoč se na postavke iz varnostne liste za uporabljen cement v proizvodnji betona. V varnostnih listih cementov, ki jih prilagajo različni proizvajalci/prodajalci cementa, pod postavko strupenost piše naslednje:

12. POGlavJE: EKOLOŠKI PODATKI

12.1. Strupenost

Cement ni okolju nevaren. Ekotoksikološke raziskave s portlandskim cementom na *Daphnia magna* (U.S. EPA, 1994a) [referenca (4)] in *Selenastrum Coli* (U.S. EPA, 1993) [referenca (5)] so pokazale le manjši toksični učinek. Zaradi tega se ni dalo določiti vrednosti LC50 in EC50 [referenca (6)]. Ugotovljeni niso bili nobeni toksični učinki na sedimente. [referenca (7)]. Razsutje večjih količin cementa v vodo lahko povzroči zvišanje pH vrednosti, ki imajo pod posebnimi okoliščinami toksične učinke na vodne organizme.

Po pregledu vsebine navedenih referenc sem ugotovil, da je trditev o nestrupenosti cementa za vodne organizme **zavajajoča**, saj v omenjenih referencah avtorji obravnavajo tematiko, ki se ne nanaša na vplive cementa na okolje, temveč na:

a) študijo vpliva Cr(VI) šestvalentnega kroma iz cementa, na **alergološki dermatitis** gradbenih delavcev in ugotavljanje možnega vpliva reduciranega Cr(VI) iz cementa na pojavnost alergološkega dermatitisa (referenca 4);

b) študijo razvoja kratkoročnih metod za ocenjevanje **kronične** toksičnosti odpadnih in sprejemnih voda na sladkovodne organizme. Za sanacije brežin vodotokov so rezultati te raziskave irelevantni, ker v primeru sanacij ne gre za kronično onesnaževanje vode, pač pa za enkratne posege (referenca 5);

c) študijo razvoja metod za ocenjevanje **akutne** toksičnosti odpadnih in sprejemnih voda na sladkovodne in morske organizme. Eksplicitno ne omenja betona oz. cementa in je irelevantna za varnostno listo (referenca 6);

d) študijo okoljskega vpliva **gradbenih in sanacijskih materialov** za izgradnjo avtocest na površinske in podzemne vode. Ta študija hkrati obravnava tudi vpliv dodajanja zmlate gume, asfalta in betona na lastnosti konstrukcijskega materiala (referenca 7).

Zadnji stavek v postavki o strupenosti cementa (12.1. Strupenost) je zapisan v zelo omiljeni obliki in bi ga bilo treba zapisati v realni obliki, saj razsutje večjih količin cementa v vodo **povzroči** zvišanje pH-vrednosti vode (beseda "lahko" bi se morala črtati), kar ima **toksičen** vpliv na vodne organizme (besedilo "pod posebnimi okoliščinami" bi se moralo črtati).

Slika 1: Sanacijski poseg v Sopotniški grapi (foto: B. Sovinc).

Slika 2: Pogled na del sanirane struge in dovozno pot za gradbeno mehanizacijo (foto: G. Berčič).

Slika 3: Primerjava med erodirano podporo škarp po avgustovskih poplavah (spodaj) in izgled po sanaciji podpore in brežine (zgoraj) (foto: G. Berčič).

V varnostni listi pod točko Okoljevarstveni ukrepi sicer pravilno piše, da naj cementa/betona ne spiramo v kanalizacijsko omrežje ali drenažne sisteme ali v vodna telesa, pod točko Nadzor izpostavljenosti okolja pa opozarja, da proizvod betona/cementa ne sme priti v podtalnico ali sisteme za odvajanje vode, ker lahko povzroči porast pH-vrednosti in posledično ekotoksiološke učinke. Očitno je, da proizvajalci betona in izvajalci sanacij na poškodovanih vodotokih teh opozorila ne vidijo oziroma jih namenoma ignorirajo, ker jih postavka o prej omenjeni domnevni nestrupenosti prepriča, saj je pač v njihovem ekonomskem interesu.

Beton

Odgovor na vprašanje, zakaj izcedne vode pri betoniranju brežin povzročijo dvig pH-vrednosti vode, zahteva poznavanje fizikalno-kemijskega ozadja priprave cementa oz. betona.

Cement je hidravlično vezivo, ki se po hidrataciji (reakciji z vodo) strdi in veže. Ob tem iz cementne paste nastane trd cementni kamen, ki prenaša visoke tlačne obremenitve in je zato zelo primeren gradbeni material (<https://sl.wikipedia.org/wiki/Cement>). Osnovni surovini za pripravo cementa sta apnenec in lapor, ki ju v kamnolomu zdrobimo na delce, manjše od 6 cm, te pa nato meljemo v krogličnem/paličnem mlinu na velikost pod 250 mikronov. Pridobljena kamnita moka se postopoma segreva v rotacijskih pečeh do temperature 1400-1500 °C. Pri 800 °C se kamnita moka delno dekarbonizira, pri 1300 °C pa karbonati in glineni materiali popolnoma razpadejo in nastanejo glavni minerali cementa: belit, aluminat in ferit. Pri nadaljnjem segrevanju do 1400-1500 °C nastaja delno tudi talina (do 30 %) in prihaja do najpomembnejših kemijskih in fizikalnih reakcij; del belita reagira s prostim apnom v alit, ki je glavni mineral nastale mešanice imenovane klinker. Po ohlajanju zmesi nastanejo 3 cm granule klinkerja, ki vsebujejo 60-70 % alita, 20-25 % belita, 7-10 % ferita, 7-10 % aluminata, vsebnost prostega apna pa naj ne bi bila večja od 2 %. Sledi priprava cementa z mletjem klinkerja in raznih dodatkov (tuf, žlindra, elektrofiltrski pepel, apnenec ter od 1 % natrijevega in kalijevega oksida) v seriji krogličnih mlinov. Pridobljen prah cementa se separira v dinamičnem separatorju, grobi delci se vračajo v mlin, ostali pa potujejo v silose in se kasneje distribuirajo porabnikom kot cement.

Pri pripravi **betona** se cement zmeša z zahtevano množino peska specificirane frakcije in vodo. Vloga cementa je, da po fazi strjevanja cementne paste vodi do nastajanja trdnega cementnega kamna, ki povezuje večje skale pri utrjevanju brežine vodotoka. Pri zmešanju cementa in vode prihaja do hidratacije alkalijskih gradnikov klinkerja, kar vodi do znatnega zvišanja pH vrednosti tekoče faze. Če del te tekoče cementne paste pride v stik z okoljsko vodo (reka, manjši potok, bajer), to vodi do zvišanja pH vrednosti kontaminirane vode zaradi zelo nizke puferske kapacitete vode. Že manjša količina alkalne raztopine znatno spremeni pH-vrednost vode, kar škodljivo vpliva na živelj v kontaminiranem delu vode. Že v študiji iz leta 1969 (*Water Research* Pergamon Press 1969. Vol. 3, pp. 593-611) je bilo ugotovljeno, da voda s pH vrednostjo med 9.0 - 9.5 škodljivo vpliva na postrvi in da pri pH vrednostih nad 10.5 postrvi ne preživijo.

Sanacija

Lanskoletne poplave so na brežinah Poljanske Sore in skupne Sore, od Škofje Loke do Medvod, naredile ogromno škodo in so dodobra spremenile strugi obeh rek. Narasla Poljanska Sora je v Škofji Loki močno spodkopala škarpe na levem bregu na odseku od kopališča pa do sotočja. Ker je v tem delu struge Poljanske Sore eno največjih drstišč

Slika 4: Pogled na sanacijsko delovišče pod mlekarno v Škofji Loki (spodaj) in saniran del brežine (zgoraj) (foto: G. Berčič).

podusti, smo bili člani RD Sora zelo aktivni pri pripravljanju in presoji sanacijskih ukrepov; dosegli smo, da je drstišče ostalo skoraj nedotaknjeno, sanacija pa se je izvedla v skladu s priporočili *Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami* (Direkcije Republike Slovenije za vode) in *Usmeritvami in priporočili zavoda za ribištvo Slovenije pri načrtovanju posegov na območju vodotokov*. Pri tej sanaciji smo dobro sodelovali s podjetjem EHO projekt, ki je bila projektant in izvajalec gradbenih del. Na tem mestu je treba poudariti, da je bila projektna dokumentacija pripravljena že pred uničujočimi poplavami v okviru protipoplavne zaščite tega območja, zato je bila lahko končana v mesecu februarju. Pred pričetkom izvajanja del smo z elektroodlovom 3-krat izlovili ribe na odseku reke, kjer je bila predvidena izdelava gramoznega nasutja za izdelavo dovozne poti za sanacijo ogroženih škarp, kot je razvidno iz slike 2. Pred pričetkom izvajanja sanacijskih del za ojačanje škarp smo še 4-krat odlavljali ribe, ki so zaradi narasle vode po večjem deževju ostale oz. ponovno prišle v ograjeni priobalni kanal. Po priobalnem kanalu je otekala voda iz gorvodnih delovišč. Kadar se je za izvajanje sanacijskih del uporabljal beton, je pH vrednost vode močno narasla, namerili smo tudi pH vrednosti do 10. To zvišanje pH vrednosti bi, po našem mnenju, lahko zmanjšali, če bi na koncu tega priobalnega kanala dovajali svežo vodo iz reke preko gorvodno vkopane prečno postavljene cevi v glavnem toku Poljanske Sore. S tem bi znatno zmanjšali vpliv sanacijskega posega v delu reke dolvodno od izliva iz priobalnega kanala.

Na sliki 3 je prikazana primerjava med stanjem škarp pred in po sanaciji. Na sliki se jasno vidi, da je narasla Poljanska Sora dobro izpodkopala obstoječe škarpe, saj so jasno vidni piloti, na katerih škarpe stojijo. Slika 4 prikazuje potek utrjevanja škarpe na odseku pri mlekarni in izgled škarpe po zaključeni sanaciji. Sanacijska dela so potekala na krajših odsekih tako, da se je del kanala izoliral od ostalega kanala z dodatnim nasipom. Ta del kanala se je dodatno poglobil in s pomočjo močne črpalke se je iz tega dela izčrpavala voda, kar je omogočilo izvedbo potrebnih pripravljalnih del in kasnejše vbetoniranje večjih skal, ki so se uporabljale za utrjevanje škarpe in izdelavo novozgrajene brežine.

Iz predstavljene vsebine lahko zaključimo, da je možno sanirati poškodovane brežine vodotokov z minimalnim vplivom na živelj v vodi le, če se dosledno upoštevajo sanacijske smernice in se sodeluje z ribiškimi družinami. Poleg tega pa je ključno, da dela izvajajo akreditirani izvajalci, ki se zavedajo negativnega vpliva betona na živelj v vodi, na nas ribičih pa je, da sanacije budno spremljamo in v primeru slabih praks interveniramo. Vsekakor pa bi RZS morala narediti mnogo več na ozaveščanju javnosti in izobraževanju ljudi, da se bodo vsi zavedali, kakšno škodo na okolje lahko povzročijo nepremišljeni posegi. Vozila za prevoz betona, po domače hruške, bi morala biti obvezno opremljena s piktogramom za označevanje nevarnosti za okolje, zato da se delavci zavedo potencialne nevarnosti in svoje odgovornosti.

Dr. Gorazd Berčič

TOKRAT V OSPREDJU KOPALCI IN RIBOGOJSTVO

22. aprila z dnevom Zemlje se je zaključil enomesečni Festival soške postrvi, ki je na Tolminskem tudi letos izpostavljala okoljevarstvene teme, strokovne in družabne dogodke na teme kulinarike ter ribolova in ribogojstva. Letošnja okrogla miza je naslavljala kopalce in njihov odtis v okolju in vodah. Dostop do vode in kopanje je ustavna pravica, zato na tem področju ne gre pričakovati omejitev, čeprav so reke s kopalci vedno bolj obremenjene, kopalni čas pa se podaljšuje. Za ribiče je bil osrednji dogodek strokovni posvet glede trendov v ribogojstvu, ki jih poleg različnih načinov gospodarjenja narekujejo predvsem klimatske spremembe z ekstremnimi vremenskimi pojavi, uničujoče ujme in nestrokovni posegi v vodotoke ter ribojede živalske vrste.

Voda je javna dobrina in vsi jo imamo pravico uživati, opozarja Daniel Rojšek iz Zavoda Verin, ki je bil donedavnega dolgoletni varuh reke Soče pri novogoriški enoti Zavoda za varstvo narave: »To pomeni, da nas ne sme nihče preganjati iz strug, bregov in obal. To je pravica, dolžnost pa je tista, na katero marsikdo pozabi – da se moramo okolju primerno obnašati. Vseeno pa moram reči, da so ljudje dokaj ozavešeni in imajo vsaj do Soče pravi odnos. Težave pa so seveda z množičnostjo.«

Kopalci so največji uporabniki vode, pa poudarja Dušan Jesenšek iz Zavoda za ohranjanje lokalnega izročila in okolja Sara Vuri. Natančnega števila kopalcev sicer nihče ne pozna in obiska se ne spremlja, toda povsem dovolj je opažanje, da so poleti prostori ob vodi polni. »Ne samo ob Soči, Idrijci in Nadiži, ljudje se umikajo na Trebuščico, Bačo in manjše vodotoke.« Kopalni čas je sicer omejen na poletne mesece in lepo vreme. Dušan Jesenšek še dodaja: »Če pa so pogoji takšni kot v sušnem letu 2022 in se lepo vreme začne zgodaj in zavleče v september, se kopalna sezona lahko podaljša za tretjino leta.« Jesenšek izpostavlja, da je večji problem, ker se ne spremljajo vplivi kopalcev na vode, medtem ko projekcije obiska niso spodbudne. »Pritiski bodo vedno večji. Ob vodi se da preživeti cele dneve, vodno okolje nam pomaga premagovati vsakodnevne težave in naše vode so vedno bolj prepoznane kot destinacija, ki je zanimiva za kopanje.«

Ali kopalci puščajo kemijski odtis zaradi uporabe kozmetike, kot je sončna krema, ni vprašanje, ugotavlja Mojca Bavcon Kralj, profesorica ljubljanske Zdravstvene fakultete: »Monitoring tovrstnih onesnaževal je zadeva, ki je regulirana zgolj do določene meje, saj vseh sestavin kozmetičnih izdelkov ne merimo. So pa nekatere problematične, kot na primer hormonski motilci. Teh bi se morali najbrž najbolj bati,

Pot ob Tolminki

predvsem z vidika, da se jih veliko uporablja. Šamponi, pralna sredstva in tudi sončne kreme pa so težave, ki so lahko problematične za kopalne vode,« našteva.

Toda odtis na kopalne vode ni povezan zgolj z neposredno bližino vode, opozarja profesorica: »Vsakršna kozmetika, ki jo uporabljamo in je za varnost pred sončnimi opeklinami potrebna, vsak farmacevtik, ki ga zaužijemo, na koncu končajo v odpadnih vodah, od tam pa pot nadaljujejo v vodotoke, stoječe vode in morje. V reki Savi smo dokazali, da se je pritisk na odpadne vode z določenimi farmacevtiki in UV filtri z določenimi kemikalijami v kozmetiki, pokazal v reki, kar pomeni, da lahko upravičeno sklepamo, da se pritisk kopalcev s svojimi slabimi navadami – preveliko količino uporabljenih kozmetike, lahko manifestira v akumulaciji stoječih vodah in rokavih, kjer je pretočnost slaba.«

Kopanje na določenih območjih, kot so Triglavsko jezero v nacionalnem parku, je lahko prepovedano. Ni pa verjetno, da bi lahko tako imenovane mirne cone našli tudi na območjih ob Soči ali drugih rekah, predvideva Miroslav Žaberl, pravnik in predsednik Ribiške zveze Slovenije. »Mirna cona niti ni pravni pojem niti ga nobena zakonodaja s področja narave, okolja in voda ne omenja. Mogoče bi lahko nekaj podobnega uvedli z vidika naravnega ali krajinskega parka, vendar zgolj iz naravovarstvenih razlogov ali varnosti ljudi. Zaskrbljenost pa neposredne zakonske podlage nimamo.«

Očitno pa tudi krajinski park ni dovolj, ugotavlja Boris Grabrijan, direktor Krajinskega parka Kolpa. Kot pravi, so brežine tamkajšnje reke, primerne za kopanje, daljše od slovenske morske obale, obisk pa da se že 30 let stopnjuje. »Tudi reka je zaradi podnebnih sprememb vse

Za ribiče je bil osrednji dogodek strokovni posvet glede trendov v ribogojstvu, ki jih poleg različnih načinov gospodarjenja narekujejo predvsem klimatske spremembe z ekstremnimi vremenskimi pojavi, uničujoče ujme in nestrokovni posegi v vodotoke ter ribojede živalske vrste.

Letošnja okrogla miza je naslavljala kopalce in njihov odtis v okolju in vodah.

Ribja tržnica

toplejša. Vse to je velik izziv, zato želimo vsaj omejiti obisk ali promet. Mehanizmov, kako bi morebiti zmanjšali število kopalcev, pač nimamo.«

Je možen nadzorovan poseg v ribojede živali?

Ribogojci Ribiških družin Bled, Bohinj, Idrija in Ljubno ob Savinji ter Zavoda za ribištvo RD in strokovnjak Biotehniške fakultete so se na povabilo RD Tolmin udeležili strokovnega posveta v okviru Festivala soške postrvi. Rdeča nit debate so bili izzivi v sodobnem ribogojstvu, ki se kažejo v ekstremnih vremenskih pojavih, klimatskih spremembah, vse večji prisotnosti ribjih naravnih sovražnikov in obsežnih – ne vedno strokovnih – posegih v vodotoke. Priznali so, da je delo ribogojcev bistveno zahtevnejše kot še nedavno in da se zaradi spremenljivih razmer v naravi tudi (delno) opušča načine gospodarjenja, kot je denimo uporaba gojitvenih potokov za vlaganje v ribolovne revirje. V prihodnosti je treba stremeti k zagotavljanju razmer, ki omogočajo čim boljšo naravno drst, so se strinjali.

»Če je še včeraj veljalo, da se gospodarjenje z vodami enači z vlaganjem rib v vode, danes ni več tako. Rezultati dela dolgoletnih ribogojških praks so drugačni, kot so bili nekoč, zato se temu hitro prilagajamo in odzivamo na izzive, ki se nemalokrat kažejo v sanacijah v ujmah poškodovanih ali uničenih vodotokov,« je izpostavil Erik Golob, gospodar RD Tolmin, in nadaljeval: »Jesenske ujme so, na primer, precej prizadele Bačo, Tolminko, Sočo in Nadižo ter številne gojitvene potoke in rezervate. Odzvali smo se že z vlaganjem rib v najbolj zgodnjih fazah, kot je zakop iker z očmi, na voljo imamo k sreči še veliko števil mladice. Je pa jasno, da bo treba skrbno varovati vodotoke pri gradbenih interventnih posegih, ki bodo sledili.«

Zaradi pritiskov na okolje so v današnjih negostoljubnih razmerah preživetja zmožne le genetsko pestre in na lokalno okolje prilagojene populacije, opozarja Nejc Bravničar s katedre za genetiko, animalno biotehnologijo in imunologijo ljubljanske Biotehniške fakultete. »Tako je zdaj bolj kot kadarkoli prej pomembno ohranjati prostoživeče populacije in spremeniti prakse poribljavanja z na ribogojniško okolje selekcioniranimi osebkami. *Z ad hoc* poribljavanjem neprimernih količin »udomačenih« rib za pod trnek namreč še dodatno vršimo pritisk na ostanke prostoživečih populacij.« Končni rezultat je tako imenovani fenomen »praznih rek«, saj da smo na ta način naravnim populacijam onemogočili prilagoditev na že tako težke razmere. »Prevetritve starih plemenskih jat z lokalnim materialom in vsakoletno smukanje samecev v naravi omogoča pridobitev populacije, ki ima precej višje možnosti preživetja v naravi. Če temu ukrepu dodamo poribljavanje z manjšimi velikostnimi razredi, v rekah pridobimo odpornejšo populacijo, ki bo zmožna kljubovati nepredvidljivim razmeram. Žal učinka teh ukrepov ne bomo zaznali v močno degradiranih habitatih, kjer ni možnosti za naravno drst, v večini vodotokov pa so še območja, kjer prostoživeče populacije lahko ohranimo. Vpliv ribičev na opustošenje vodnih habitatov, ki smo mu priča po lanskoletnih poplavih, je žal minimalen, lahko pa upravljavci s praksami, ki bodo temeljile na bioloških principih naravnih populacij, postorijo nekaj, kar je v njihovih rokah,« je predlagal.

Posvet v organizaciji RD Tolmin je izjemno dobrodošel, saj smo se na njem srečali predstavniki ribiških organizacij, ki z vidika ribiškega

Mladi ribič

upravljanja in ribogojstva upravljamo s primerljivimi okolišči, se srečujemo s podobnimi problemi in posledično tako ob izmenjavi mnenj in analizi svojega dela mnogo lažje in jasneje pridemo do določenih zaključkov in izhodišč za naše delo v prihodnje, pa poudarja Gregor Križnik, predsednik RD Ljubno ob Savinji, in opozarja, da spremembe v okolju, bodisi zaradi neposrednih antropogenih vplivov ali podnebnih sprememb, terjajo tako na področju ribiškega upravljanja kot ribogojstva številne prilagoditve in nenehno pozorno spremljanje odziva populacij na ukrepe: »Ti se povečini pokažejo šele v nekaj letih, kar je včasih težko razumeti tudi ribičem oziroma članom ribiških družin, še posebej če niso neposredno vpeti v dela, vezana na ribiško upravljanje in ribogojstvo. V prihodnosti bo, zaradi že omenjenih sprememb v okolju, treba ne le v ribiških družinah, temveč še posebej v pristojnih državnih ustanovah temeljit premislek, kako naprej z ribiškim upravljanjem in ribogojstvom da potrebe repopulacije oziroma vlaganja v odprte vode, če želimo resnično trajnostno upravljanje in rabo ribolovnih virov, saj gre za upravljanje z naravnimi ekosistemi in ne zabaviščnimi parki.« Kot še pravi, bo treba zaščititi vodotoke in habitate, prav tako pa nekaj ukreniti na področju ribojedih živalskih vrst. »Med njimi večina že zdavnaj ni več ne redka in še manj ogrožena ter je v izogib dolgoročnim konfliktom smiselno razmisliti o kontroliranem posegu v te populacije,« predlaga Križnik. Prioriteta mora biti tudi na ustreznosti genetskega materiala vloženih rib, na zdravstvenem stanju kot tudi na vizualni kakovosti rib za vlaganje v odprte vode: »I n vendarle že končno enkrat ločiti vzrejo rib za ta namen od vzreje izključno za prehrano. Ponavljam in poudarjam pa, da je brez neizprosne ohranitve vodotokov in njihovih habitatov oziroma ponovne renaturacije nekaterih vse skupaj zgolj sizifovo delo.«

Festival soške postrvi so pripravili Ribiška družina Tolmin, Občina Tolmin in Zavod Turizem Dolina Soče. Letošnja tema Dneva Zemlje je Planet proti plastiki kot poziv k zmanjšanju uporabe plastike v korist zdravja ljudi in vseh živih bitij. Kar 40 odstotkov vse letno proizvedene plastike predstavlja plastika za enkratno uporabo. Mnogi od teh izdelkov, kot so plastične vrečke in embalaža, se uporabljajo le kratek čas, v okolju pa lahko ostanejo več sto let, preden se razgradijo. V morjih je 500-krat več kosov mikroplastike, kot je zvezd v naši galaksiji, do leta 2050 pa bo masa plastike v svetovnih oceanih preseгла maso rib. Dan Zemlje so prvič obeležili v ZDA po katastrofalnem razlitu nafte v kalifornijski Santa Barbari leta 1969, dogodek pa je postal globalen v letu 1990, ko se je k obeležitvi aktiviralo 200 milijonov ljudi v več kot 140 državah. Generalna skupščina Združenih narodov je leta 2009 razglasila 22. april kot Mednarodni dan matere Zemlje.

Besedilo in fotografije: Blaž Močnik

NAJVEČJI FESTIVAL MUHARSKEGA FILMA NA SVETU KONČNO V SLOVENIJI

26. aprila se je v Sloveniji, natančneje na Vrhniki, ustavila mednarodna karavana kratkih filmov o muharjenju - Fly Fishing Film Tour 2024. Festival muharskega filma je kot leta poprej postregel z izjemno kinematografijo, krasnimi ulovi in - kar je še najpomembneje - sporočilom, ki presega zgolj ribolov.

Muharski filmski festival v vrhniškem Cankarjevem domu je imel tudi dobrodelno noto; zbran izkupiček od prodaje vstopnic so organizatorji predvajanja v sodelovanju z Ribiško Zvezo Slovenije namreč namenili ribiškim družinam, ki so jih avgusta lani najbolj prizadele uničujoče poplave. Dobro napolnjeno dvorano sta najprej pozdravila **Luka Hojnik**, organizator dogodka, in **Miroslav Žaberl**, predsednik RZS, ki sta poudarila problematiko nesonaravnih poplavljenih sanacij, oba sta tudi pozdravila pobudo in možnost, da se kupnina vstopnic podari prizadetim ribiškim družinam.

Prav vsakega izmed filmov je krasila fantastična produkcijska vrednost. Gledalci so v prvem delu predvajanja najprej lahko spoznali smučarja prostega sloga **Kate** in **Garreta Wilson**, ki v kanadski dolini Bow po koncu smučarske in pred začetkom glavne muharske sezone lovita ogromne potočne postrvi. Takrat, kljub neugodnim pogojem, izkoristita zatišje pred vrvežem številnih ribičev in skupaj preživljata čas ob še eni dejavnosti v naravi.

Nekoliko bolj akcijski pa so bili prizori drugega filma na festivalu na Vrhniki, v katerem skupina ribičev v brazilskem amazonskem pragozdu na reki Marié išče adrenalinsko dozo svojega življenja. Eluzivni pavji ostriz (angl. *Elusive peacock bass*) jim namreč že vrsto let, kljub številnim uspešnim ribolovom, še vedno poganja strah v kosti. Izjemno močan borec namreč zlahka trga muharske vrvice, tudi tiste najmočnejše. Film govori predvsem o trdoživosti in predanosti ribičev, ki najagresivnejšo ribo plenilko vsak dan iščejo na drugi lokaciji. Eden izmed njih gledalcem zaupa, da je prvi pobeg pavjega ostriza neustavljiv, za borbo z večjim primerkom pa je potrebna stoodstotna koncentracija od prve do zadnje sekunde.

V nadaljevanju filmskega večera so se kratki filmi razdelili v dve kategoriji – tiste, ki govorijo o ribolovu kot načinu iskanja notranjega miru, neverjetni zavzetosti in nepopustljivi zagrizenosti na poti do ulova, in na tiste, ki se s pomočjo ribolova borijo

Prizadetim RD pomagajo tudi člani mladinske muharske reprezentance.

za družbene, gospodarske ali okoljske spremembe. V tisto prvo skupino je gotovo spadal ribič, ki je zaradi alg na reki Xcalack v Mehiki pri ribolovu permitov moral improvizirati in je moral svojo muho, bolje rečeno raka, spremeniti tako, da mu je le-ta omogočal učinkovit ribolov. Gledalci so lahko spremljali tudi dve izjemni zgodbi o nepopustljivosti pri lovu na velike atlantske losose. Predvsem drugi izmed obeh filmov je postregel s prizori mukotrnega iskanja in lovljenja te izjemno borbene ribe. Ribička je kar 25 dni premetavala vabe po neimenovani skandinavski reki, ob tem pa iskreno govorila o frustracijah in obupu, ki sta tista dejavnika, ki ribolov delata tako zanimiv. Izredna volja in vztrajnost pa sta na koncu kljub trpljenju na neizprosno dežju dala sanjski rezultat – ogromnega atlantskega lososa.

Publika si je lahko ogledala tudi slovenski film *Rods, Rolls & Reality on the Soča*. Med pavzo so spregovorili tudi glavni akterji filma: **Bor, Rok (Balkan River Defence) in Karmen**.

Uspeh po 25 dneh brez prijema

Najagresivnejša plenilka rek pragozda

Dr. Miroslav Žaberl, predsednik RZS, je poudaril problematiko nesonaravnih poplavnih sanacij.

Luka Hojnik, organizator dogodka

S pomočjo GPS sledilnikov bodo proučevali progaste mečarice.

Ribolov jima je pomagal v boju proti rasizmu.

Čeprav so svojo kreacijo označili kot humorno in ne preveč resno, je njihov namen in sporočilo vse prej kot to. »Mi smo začeli že pred letom dni, ko smo naredili prvi film z namenom, da skušamo odpreti kako kontroveržno temo. Hoteli smo združiti neko sporočilo s humorjem,« je povedal Rok Rozman in obenem dodal: »Če se bomo naravovarstveniki in ribiči kregali, ne bomo prišli daleč, čez deset let se ne bomo imeli več kaj kregati. Reka brez povodnji ne more biti reka, ko se zgodi naravna katastrofa, je to priložnost za dober posel in to se je zgodilo nam. Na mizi je zaradi novih zakonov nekaj milijard evrov, bagri pa rijejo po rekah, pa če so tam bile poplave ali ne.« Poudarili so, da ribiči niso proti sanaciji rek, a obenem opozorili, da je k sanaciji treba pristopiti pametno in tako, da bo država in ljudje imeli še kaj koristiti od rek.

Poleg zgodb o samem ribolovu pa so se gledalcev najbolj dotaknili tisti ribiči, ki se vsak po svoje borijo za boljši jutri, pa naj bo to prihodnost okolja, rib ali človeške družbe. Gledalci so se preselili v ZDA, kjer se **Tyler Soares** s pomočjo ribolova bori proti rasizmu. Šport mu je kot mladeniču pomagal preživeti, zdaj

vse zlorabe, ki se mu zgodile kot mladeniču, preusmeri v nekaj dobrega, predvsem tako, da je mentor mladim, ki so se znašli v podobnem položaju, kot se je pred leti on. Gledalci so si lahko na Vrhniki ogledali še film o muharjenju na mogočno mečarico, a ne zgolj za tisti sunek adrenalina ob prijemu in borbi, ampak tudi za znanstvene namene. Ulovljenim ribam so namreč raziskovalci vstavili GPS naprave, s katerimi spremljajo njihovo gibanje, obnašanje in navade. Ribiči na Bahamih pa bijejo povsem drugačno bitko, bitko proti podjetjem, ki na otoku Andros s pridobivanjem apnenca uničujejo tako okolje kot zalogo pitne vode.

Udeleženci festivala so vidno zadovoljni – tudi zaradi nekaterih praktičnih daril sponzorjev, ki so jih prejeli srečneži – zapuščali dvorano Cankarjevega doma. Med njimi so bili tudi mladeniči mladinske muharske reprezentance pod vodstvom Igorja Kristana. Tudi oni so dodali kamenček dobrotelnu mozaiku, saj so prizadetim ribiškim družinam podarili škatle z doma izdelanimi muhami za dobrodelno dražbo, ki so jih izdelali vsi člani reprezentance.

Besedilo in fotografije: Niko Hari

§ ALI LAHKO RIBIŠKA DRUŽINA ZAPOSLE ČLANA RIBIŠKE DRUŽINE?

Ribiška tradicija in s tem prostovoljstvo v sladkovodnem ribištvu ima v Sloveniji že dolgo tradicijo, o čemer priča tudi sledeči zapis. »Prva ribiška organizacija na Slovenskem je bila ustanovljena leta 1880. 12. decembra je deželna vlada za Kranjsko z odlokom št. Z-9562 odobrila pravila prvega ribiškega društva na Kranjskem (Svetina, Verce, 1969, str.7).« Do današnjega časa je preteklo že 143 let in člani ribiških družin so v tem času opravili nešteto ur prostovoljnega dela. Tudi danes dejavnost ribiških družin še vedno temelji na prostovoljstvu. Brez požrtvovalnosti članov ribiških družin pa si delovanja organiziranega slovenskega sladkovodnega ribištva in kakovostnega upravljanja z ribami ter vodotoki niti ni mogoče zamisliti. Tako ne more biti dvoma o tem, da bo tudi v prihodnje temelj združevanja v okviru ribiških družin treba iskati v prostovoljstvu. Ne nazadnje tudi Zakon o društvih pojem društva opredeljuje kot samostojno in nepridobitno združenje, ki ga ustanovitelji, skladno z zakonom, ustanovijo zaradi uresničevanja skupnih interesov. Nepridobiten namen delovanja društva in s tem njegovih članov je tako vgrajen v samo bistvo društvene dejavnosti. Ribiška društva pa skladno z Zakonom o sladkovodnem ribištvu delujejo tudi v javnem interesu.

Kljub temu pa ni mogoče spregledati, da v določenih primerih materialno nenagrajeno oziroma prostovoljno delo ni primerna oblika dela, glede na naravo oziroma količino dela, ki ga posameznik za dejavnost ribiške družine lahko opravi. Delo brez ustrezne pravne podlage, tj. sklenjene ustrezne pogodbe, pa lahko ribiško družino celo izpostavi različnim pravnim tveganjem, zlasti z vidika postopkov, povezanih s prepovedjo dela in zaposlovanja na črno.

Takšen položaj si lahko zamislimo na primeru ribiške družine, ki poleg nepridobitne dejavnosti opravlja tudi pridobitno dejavnost, ki je povezana z namenom in cilji društva in je povsem dovoljena, npr. ribogojstvo. V okviru ribogojnice, ki je ribiška družina ne želi prepustiti v upravljanje najemniku, pa društvo za zagotavljanje delovanja ribogojnice potrebuje neprekinjeno in stalno delo ribogojca. V interesu ribiške družine, ki ima v upravljanju tudi ribogojnico, bo pravzaprav lahko ravno zaposlitev ribogojca, ki bo strokovno ustrezno skrbel za ribji zarod, hranjenje in ostala spremljajoča opravila.

Ob tem pa se pojavijo vprašanja o obveznostih, ki jih ima društvo kot delodajalec in tudi vprašanje, ali je lahko društvo delodajalec člana društva.

Ob pregledu delovnopravne zakonodaje in zakonodaje, ki ureja društva ter prostovoljstvo, lahko hitro ugotovimo, da ni pravnih ovir za sklenitev pogodbe o zaposlitvi med društvom in njegovim članom. Ne nazadnje lahko društva za doseganje namena in ciljev ustanovijo tudi gospodarsko družbo ali poverijo opravljanje pridobitne dejavnosti drugim osebam na temelju zakupne ali sorodne pogodbe. Pripomniti je treba, da bo v primeru zaposlitve člana društva treba ločevati med obveznostmi in pravicami člana društva, ki izvirajo iz njegovega članstva v društvu ter obveznostmi in pravicami, ki izvirajo iz dodatnega razmerja – sklenjene pogodbe o zaposlitvi.

Izbira ustrezne pravne podlage za opravljanje dela

Uvodoma je treba poudariti, da je občasno delo mogoče, poleg prostovoljnega dela, zakonito opravljati tudi na podlagi pogodb civilnega prava, kot je na primer podjemna pogodba, kjer se posameznik za naročnika zaveže opraviti določeno delo in ni treba v vseh primerih sklepati pogodbe o zaposlitvi. V okvirih ribiških družin je takšno občasno delo, kadar se nanaša na osnovno dejavnost društva (ki ni pridobitna) sicer običajno opravljeno kot prostovoljno materialno nenagrajeno delo (delovne ure). Delo stalno prisotnega ribogojca v ribogojnici pa bi težko uvrstili v to kategorijo dela, saj že po naravi presega delo, ki bi lahko bilo opravljeno brez materialne nagrade.

Pri tem pa je treba tudi upoštevati, da v zakonodajni ureditvi v Sloveniji obstaja načelna prepoved opravljanja dela na podlagi pogodb civilnega prava, kakršna je podjemna pogodba, kadar obstajajo vsi elementi de-

lovnega razmerja. V praksi gre za dodatne elemente, ki opredeljujejo pogodbeni odnos med delodajalcem in delavcem ter presegajo zgolj občasno delo. Kršitev te prepovedi ima lahko za delodajalca številne negativne posledice (npr. globa v postopku o prekršku, sodni spor z delavcem, plačilo odškodnine), zato je odločitev o tem, kakšno pravno podlago – vrsto pogodbe za opravljanje dela izbrati, pomembna. Tudi za društva je pomembna skladnost delovanja z veljavno zakonodajo, saj zgolj pravno skladno delovanje zagotavlja ustrezno stopnjo varnosti pred različnimi pravnimi zahtevki in inšpekcijskimi ukrepi ter izrečenimi globami v postopku o prekršku.

Društvo torej lahko nastopa vlogi delodajalca, saj je pravna oseba, skladno z delovnopravno zakonodajo, lahko tudi delodajalec. Kadar obstojijo elementi delovnega razmerja, tj. kadar se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca in v njem za plačilo osebno in nepretrgano (brez prekinitev) opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca, pa je za zagotovitev skladnosti delovanja z zakonodajo, celo treba skleniti pogodbo o zaposlitvi in je prepovedano skleniti drugačno vrsto pogodbe.

Na primeru ribogojstva že zaradi narave dejavnosti (skrb za ribji zarod, čiščenje bazenov, hranjenja) najverjetneje ne bo šlo zgolj za občasno delo, ampak za bolj organiziran proces, kjer delavec sam in nepretrgoma opravlja delo za plačilo in je tudi vezan na navodila in nadzor upravljalca ribogojnice - delodajalca.

V kolikor bi društvo omogočilo delo posamezniku (ne glede na članstvo v društvu) brez ustrezno sklenjene pogodbe o zaposlitvi ali pa (kadar je to primerno) pogodbe civilnega prava, pa bi lahko šlo tudi za kršitev prepovedi zaposlovanja na črno, kar za društvo prinaša nesprejemljiva pravna tveganja.

Postopek in pogoji za zaposlitev delavca v okviru društva

Pogoji za zaposlitev delavca v okviru društva se ne razlikujejo od pogojev, ki veljajo za zaposlitev v primeru drugih oblik pravnih oseb – delodajalcev.

Prva obveznost, ki jo je običajno treba izpolniti pri zaposlovanju, je objava prostega dela. Pred zaposlitvijo mora namreč delodajalec, ki zaposluje nove delavce, prosto delovno mesto oziroma vrsto dela javno objaviti. Objava prostega dela mora vsebovati tudi vse predpisane sestavine, in sicer opis pogojev za opravljanje dela in rok za prijavo, ki ne sme biti krajši od treh delovnih dni. Obveznosti javne objave pa je lahko zadoščeno, če se prosto delo objavi preko zavoda za zaposlovanje. Delodajalec ima možnost objaviti prosto delo tudi v časopisu, na spletnih straneh ali v javno dostopnih poslovnih prostorih delodajalca. V tem primeru začne rok za prijavo teči naslednji dan po zadnji objavi.

Ribiška družina lahko prosto delo torej objavi bodisi preko zavoda za zaposlovanje, v časopisu, reviji ali pa tudi na oglasni deski, ki je javno dostopna. Izjemoma se lahko pogodba o zaposlitvi sklene brez javne objave v primerih, ki jih izrecno določa Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1), vendar bo za društvo ta izjema prišla v poštev zgolj, kadar bo šlo za zaposlitev funkcionarja društva ali zveze društev.

Delodajalec pri objavi prostega dela ne sme diskriminirati in ne sme prostega dela objaviti samo za moške ali samo za ženske, razen če določen spol predstavlja bistven in odločilni pogoj za delo in je taka zahteva sorazmerna ter upravičena z zakonitim ciljem. Objava prostega dela tudi ne sme nakazovati, da daje delodajalec pri zaposlitvi prednost določenemu spolu, razen v opisanem primeru. Pogoji za objavo dela samo za določen spol bi lahko na primer bili izpolnjeni pri objavi prostega dela za fizično izjemno naporno delo. Najverjetneje bi to težko zagovarjali na primeru zaposlitve v ribogojnici in je treba biti zato pri oblikovanju oglasa za prosto delo previden.

Delavec, ki sklene pogodbo o zaposlitvi, pa mora po drugi strani izpolnjevati pogoje, ki jih je za opravljanje določenega dela opredelil oziroma zahteval delodajalec v ustreznem splošnem aktu. Gre za opis ustreznih sposobnosti, veščin oziroma strokovnih znanj, ki jih mora imeti delavec za opravljanje določenega dela. Delodajalec je namreč načeloma dolžan s splošnim aktom določiti pogoje za opravljanje dela na posameznem delovnem mestu oziroma za vrsto dela. Ta obveznost ne velja za manjše delodajalce, tj. delodajalce, ki zaposlujejo 10 ali manj delavcev.

Ribiška družina, ki nastopa v vlogi delodajalca, bo skoraj zagotovo štel za manjšega delodajalca, zato ribiške družine, ki bi želele zaposliti ribogojca, niso zavezane izdelati posebnega internega akta, npr. sistematizacije delovnih mest, kjer so običajno opredeljena delovna mesta skupaj z opisom pogojev, ki jih delodajalec zahteva za zasedbo posameznega delovnega mesta.

V postopku zaposlovanja lahko delodajalec od delavca zahteva predložitev dokazil o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dela in tudi preizkusi znanja oziroma sposobnosti kandidatov za opravljanje dela, za katero se sklepa pogodba o zaposlitvi. Vendar hkrati velja tudi omejitev, da se od kandidata ne sme zahtevati podatkov o družinskem oziroma zakonskem stanu, o nosečnosti, o načrtovanju družine oziroma drugih podatkov, če niso v neposredni zvezi z delovnim razmerjem.

Zaradi ugotovitve kandidatove zdravstvene zmožnosti za opravljanje dela delodajalec na svoje stroške napoti kandidata na predhodni zdravstveni pregled v skladu s predpisi o varnosti in zdravju pri delu. Tudi sicer morajo biti pri zaposlovanju s strani delodajalca izpolnjeni pogoji za zagotavljanje varnega dela.

Pri sklepanju pogodbe o zaposlitvi je kandidat delodajalcu dolžan predložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dela in ga obvestiti o vseh njemu znanih dejstvih, pomembnih za delovno razmerje, kot tudi o njemu znanih drugih okoliščinah, ki ga kakorkoli onemogočajo ali bistveno omejujejo pri izvrševanju obveznosti iz pogodbe ali ki lahko ogrožajo življenje ali zdravje oseb, s katerimi pri izvrševanju svojih obveznosti prihaja v stik.

Kadar na posamezno delovno mesto konkurira več kandidatov, nastane obveznost obveščanja neizbranih kandidatov o neizbiri. Delodajalec je tako dolžan – v osmih dneh po zaključenem postopku izbire – pisno obvestiti neizbranega kandidata o tem, da ni bil izbran. To obvestilo lahko delodajalec pošlje tudi po elektronski poti na elektronski naslov kandidata, o katerem je kandidat seznanil delodajalca za namen obveščanja o neizbiri po prejšnjem odstavku.

Delodajalec je dolžan neizbranemu kandidatu na njegovo zahtevo vrniti vse dokumente, ki mu jih je predložil kot dokaz za izpolnjevanje zahtevanih pogojev za opravljanje dela, zato je treba predloženo dokumentacijo ustrezen čas tudi hraniti.

Delodajalec mora pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi za nedoločen ali za določen čas seznaniti kandidata z delom, pogoji dela ter pravicami in obveznostmi delavca in delodajalca, ki so povezane z opravljanjem dela, za katero se sklepa pogodba o zaposlitvi.

Oblika in vsebina pogodbe o zaposlitvi

Pogodba o zaposlitvi se mora z izbranim kandidatom obvezno skleniti v pisni obliki, pri čemer mora delodajalec delavcu izročiti (lahko tudi

v elektronski obliki preko elektronske pošte) pisni predlog pogodbe o zaposlitvi praviloma tri dni pred predvideno sklenitvijo, pisno pogodbo o zaposlitvi pa ob njeni sklenitvi.

Posledica opustitve te dolžnosti je v tem, da lahko delavec, ki mu ni bila izročena pisna pogodba o zaposlitvi, kadarkoli v času trajanja delovnega razmerja zahteva izročitev pisne pogodbe od delodajalca in sodno varstvo. Prav tako gre poudariti, da sama neskenitev pogodbe o zaposlitvi v pisni obliki (npr. ustni dogovor) ali pa če niso v pisni obliki izražene vse predpisane sestavine pogodbe o zaposlitvi, ne vpliva na sam obstoj delovnega razmerja ali na veljavnost pogodbe o zaposlitvi. V praksi to pomeni, da bo delavec, s katerim je sklenjen zgolj ustni dogovor o opravljanju dela, ki ga je nato dejansko tudi opravljal, lahko preko sodišča dosegel izstavitvev pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas. Takšnemu tveganju se je bolje izogniti s sklenitvijo ustrezne pisne pogodbe, kjer je možno opredeliti tudi čas trajanja delovnega razmerja, ki je lahko sklenjeno tudi za določen čas.

Pogodbeni stranki pri sklenitvi pogodbe o zaposlitvi nista popolnoma svobodni pri določanju njene vsebine, saj mora na podlagi 31. člena ZDR-1 pogodba vsebovati določene obvezne sestavine.

Pogodba o zaposlitvi mora vsebovati podatke o pogodbenih strankah z navedbo njunega prebivališča in sedeža. Nadalje mora biti opredeljen datum nastopa dela in naziv delovnega mesta oziroma vrsta dela, s kratkim opisom dela, ki ga mora delavec opravljati po pogodbi o zaposlitvi in za katero se zahtevajo enaka raven in smer izobrazbe in drugi pogoji za opravljanje dela, kot jih je opredelil delodajalec. Pogodba o zaposlitvi mora vsebovati določbo, ki opredeljuje kraj opravljanja dela, čas, za katerega je sklenjena pogodba o zaposlitvi, ter tudi razlog za sklenitev pogodbe o zaposlitvi za določen čas in določilo o načinu izrabe letnega dopusta, če je sklenjena pogodba o zaposlitvi za določen čas.

V pogodbi o zaposlitvi je treba določiti še ali gre za pogodbo o zaposlitvi s polnim ali krajšim delovnim časom in opredeliti dnevni ali tedenski delovni čas in razporeditev delovnega časa.

Prav tako je treba obvezno določiti znesek osnovne plače delavca v evrih, ki mu pripada za opravljanje dela po pogodbi o zaposlitvi ter o morebitnih drugih plačilih, dodatkih in drugih sestavinah plače delavca. Opredeliti je treba še plačilno obdobje, plačilni dan in način izplačevanja plače. Obvezen del pogodbe o zaposlitvi je tudi določilo o letnem dopustu oziroma načinu določanja letnega dopusta in dolžini odpovednih rokov.

Sklepno

Zaključimo torej lahko, da ribiška družina sme zaposliti člana društva, pri tem pa mora upoštevati vse zakonske obveznosti, ki veljajo za postopek zaposlovanja in pogodbo o zaposlitvi. **Člani društva seveda lahko** tudi brezplačno opravljajo naloge in delo za dejavnost društva, vendar pa mora to delo ostati v okviru zakonodajne opredelitve prostovoljskega dela tako, da ni možen očitkev zaposlovanja ali dela na črno. Prostovoljsko delo je namreč tisto delo, ki ga posameznik po svoji svobodni volji in brez pričakovanja plačila ali neposrednih ali posrednih materialnih koristi zase opravlja v dobro drugih ali v splošno korist. Ne more pa šteti za prostovoljsko delo brezplačno opravljanje dela, za katero je glede na naravo dela treba skleniti pogodbo o zaposlitvi. Kadar nastane takšen položaj, je treba skleniti ustrezno pogodbo, ki bi predstavljala pravičen pravni temelj za opravljanje dela. Na primeru ribogojca, ki osebno in stalno skrbi za nemoteno delovanje ribogojnice, je to lahko zgolj ustrezna pogodba o zaposlitvi.

Anže Petrovič, univ. dipl. prav.,
član Komisije za pravna vprašanja RZS

Literatura

- Zakon o društvih (Uradni list RS, št. 61/06, s spremembami, ZDru-1).
- Zakon o prostovoljstvu (Uradni list RS, št. 10/11, s spremembami: ZProst).
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14, s spremembami ZPDZC-1).
- Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, s spremembami, ZDR-1).
- Svetina M., Verce F. (1969). *Ribe in ribolov. Ribiška zveza Slovenije.*

POGOVOR Z NOVIM DIREKTORJEM ZAVODA ZA RIBIŠTVO MATEVŽEM PODJEDOM

Zavod za ribištvo Slovenije je osrednja strokovna inštitucija s področja ribištva v Republiki Sloveniji. Vse od njegove ustanovitve se trudi izvajati aktivnosti, ki bodo prispevale k trajnostnemu upravljanju z ribjim življenjem in ohranitvi njegove pestrosti. Kot javni zavod ima zelo pomembno strokovno vlogo na področju sladkovodnega in morskega ribištva, saj opravlja dejavnosti javne službe na področju sladkovodnega in morskega ribištva. Zavod med drugim skrbi za pripravo dolgoročnih ribiško gojitvenih načrtov, s katerimi želimo v Sloveniji trajnostno upravljati z našim ribjim bogastvom. Poleg tega izvaja tudi tržne dejavnosti s področja športno-rekreativnega ribolova in gojitve rib ter različne raziskovalne in strokovne naloge s področja ribiške biologije. Dobro sodeluje z ribiškimi družinami in Ribiško zvezo Slovenije tako v smislu strokovnega dela kot tudi z njim povezanega ribiškega upravljanja.

S 30. marcem 2024 je dolžnosti direktorja Zavoda za ribištvo Slovenije prevzel Matevž Podjed. Odločili smo se, da ga prosimo, da bralcem glasila Ribič predstavi svojo vizijo dela in razvoja Zavoda, najpomembnejše naloge in svoje videnje razvoja sladkovodnega ribištva v Sloveniji.

ZZRS prevzimate v zelo zahtevnem trenutku. Kaj vas je vodilo, da ste se odločili kandidirati za direktorja Zavoda za ribištvo Slovenije?

Zavod za ribištvo sem vedno razumel kot spoštovanja vredno in visoko strokovno institucijo. Ko sem opazil razpis in očitno pravilno ocenil delne informacije, ki sem jih imel, sem oddal vlogo za prijavo, skupaj z vizijo dela, ki je seveda temeljila na javno dostopnih informacijah. Ni skrivnost, da je zavod v težavah, zato bo fokus na sanaciji, vodenju, procesih. Zdi se mi, da imam s tem precej izkušenj in znanj, ki bi jih tudi pri vodenju Zavoda za ribištvo lahko koristno uporabil.

Katere naloge se boste lotili najprej?

Kot rečeno, ni skrivnost, da je zavod v finančnih težavah,

kar je razvidno iz javno dostopnih podatkov. Vprašanje je le, kako velik je minus v resnici. Opravljamo natančno revizijo poslovanja, ki nam bo dala te odgovore. Temu sledi sanacijski načrt, s katerim bomo predvideli ukrepe za pokrivanje izgube iz preteklih let. Vzporedno s tem bo sledil realističen rebalans in vodenje zavodske barke iz rdečih števil. To je moja osnovna naloga, to je cilj za leto 2024. Vzporedno s tem morajo seveda kar se da nemoteno teči tudi vsi upravni in strokovni procesi.

Zavod s svojimi aktivnostmi pokriva celotno področje ribištva v Sloveniji. Kako vidite naloge in poslanstvo zavoda?

To drži. A mora nam biti vsem jasno, da je osnovni okvir del zavoda Zakon o sladkovodnem ribištvu. Naloge in pristojnosti so jasno definirane. Podobno velja za morski del javnih nalog, kjer pa je pristojnost zavoda vendarle bistveno manjša. Kljub temu pa bo treba v naslednjih mesecih v zavodu in širše tudi na Svetu zavoda ter v debati s ključnimi deležniki odpreti razpravo o nekaterih strateških zadevah.

Strinjam se, da je ena takih osnovnih dilem, ali je fokus dela zavoda na skrbi za ribištvo ali na skrbi za vodni ekosistem z naravovarstvenega vidika. Menim, da naj se zavod za ribištvo v prvi vrsti ukvarja z ribištvom in tudi ribami, v smislu trajnostnega gospodarjenja (dovolj rib v vodi tudi za naše potomce), kar pa ni mogoče brez dobrega poznavanja vseh komponent naravovarstva, med katerimi je seveda primarno ohranjanje habitata naših voda. To znanje in reference pa Zavod seveda zagotovo ima.

Kakšne so najpomembnejše naloge zavoda na področju sladkovodnega ribištva?

Ne bi želel biti slišan preveč birokratsko, a zakonodajni okvir z nalogami je jasen. Povedano nekoliko bolj preprosto: zavod ima poglobljeno strateško nalogo v ribiškem načrtovanju, ki se po dokaj preprostem postopnem sistemu implementira navzdol do območij, okolišev, revirjev, ribiških družin in s tem ribičev. Vodi celovit informacijski sistem slovenskega ribištva, ki je slika našega skupnega delovanja vseh ribičev. Zato je tem področjem treba v prihodnje posvetiti veliko pozornosti, znanja in delovanja. Zavod upravlja z vodami

Matevž Podjed je po izobrazbi univerzitetni dipl. sociolog. V življenju se z lastno stroko sicer nikdar ni ukvarjal, mu je pa znanje razumevanja družbenih procesov pri odgovornih nalogah, ki jih je opravljal, vedno koristilo. Še v študentskih časih je pričel z delom kot novinar v nacionalni hiši RTV in se prebil do uredniškega in voditeljskega mesta. Pred 10 leti je prevzel vodenje javnega zavoda Notranjski regijski park v Cerknici. V zadnjih devetih letih je s sodelavci uspešno izpeljal več mednarodnih projektov, projekt LIFE STRŽEN tudi skupaj z Zavodom za ribištvo Slovenije.

Foto: osebni arhiv M. Podjeda

posebnega pomena, cilj katerega je v prihodnje vsem nam ribičem nuditi primere dobrih praks. **Že na samem** zavodu je, po mojem dosedanjem opažanju, upravljalvskega znanja in poznavanja ekologije rib ter voda veliko, le implementirati ga je treba.

Vsa Evropa nam zavida naš način načrtovanja upravljanja z ribjim življenjem v naših rekah in jezerih, saj je dokazano zelo uspešen. V zadnjem času je bilo na tem področju veliko problemov, sistem je zastal, kako ga boste vrnili na staro raven?

Uspehe lahko v prvi vrsti zagotovo pripišemo naravi našega ribiča. Načrtovanje brez vestnega izvajanja **še** nikoli ni želo uspehov in jih tudi ne bo. Ribič pri nas je način življenja in ne poklic. Navsezadnje je ribištvo z nami že od vsega začetka. Že podatek, da smo na Slovenskem za ribji življenjski prostor aktivno skrbeli že v zgodnjem srednjem veku pove, da smo ribiči po svoji duši ljubitelji narave in imamo vkoreninjeno skrb za dobrobit svojih potomcev. To so naše vode še nedavno tega tudi kazale.

Na žalost pa so se v zadnjem času na področje ribištva zgrnile mnoge temne sence: naravne katastrofe, drastični posegi v vodni in obvodni prostor, hromitev izvajanja tradicionalnih upravljalvskih praks in navsezadnje tudi zastanek sistema upravljalvskih načrtov. Zagotovo morata tu Zavod in MKGP s pripravo kvalitetnega Programa upravljanja rib (PUR) odigrati svojo vlogo za zagon novega upravljalvskega obdobja, ki predvodi sanacijo omenjenih težav. Priprava PUR se že odvija. Žal pa je Zavod trenutno v fazi, da potrebuje najprej finančno sanacijo, da bi lahko polno zaživel in želim biti predvsem realen. Računam, da bomo z detajlnim vsebinskim procesom resno začeli v letu 2025.

Ali bi lahko imel Zavod vodilno vlogo pri usklajevanju vseh institucij, ki so udeležene v dejavnostih na področju ribištva?

Brez dvoma, a ne kot institucija, ki pove, kako bo, pač pa kot institucija, ki vodi procese. Zavod je srednjeročno lahko uspešen, zaželen sogovornik le ob kvalitetnem partnerskem odnosu in v sodelovanju z RZS oziroma ribiškimi družinami, MKGP, ZRSVN, Direkcijo za vode in ostalimi deležniki.

Kako vidite organizacijo sladkovodnega ribištva kot celote? Ribiško upravljanje v rokah ribiških družin, povezava med civilno družbo, stroko in ministrstvom je v nekem smislu posebnost v Evropi. Kako gledate na sodelovanje z RD in RZS kot civilne družbe, ki deluje v javnem interesu?

Kot rečeno, se mi zdi model odličen. Drugo vprašanje je, ali v praksi idealno deluje. Za to oceno je po treh tednih vodenja zavoda prezgodaj. Poleg tega se mi zdi, da nima smisla, da sistem ocenjuje izključno direktor ene organizacije, pač

pa so pri tem ključni podatki in pogledi ostalih partnerjev, torej družin in RZS. To, da imamo v Sloveniji 64 ribiških družin, ki brez sence dvoma poznajo trenutno stanje populacij in vodotokov, s tem pa tudi potreb in tveganj, je zlata vredno. Vidim ogromen potencial v povezovanju lokalnega z nacionalnim. To govorim tudi v smislu nekaterih sistemskih sprememb. Ključno je vedeti, da Evropa namenja velika sredstva ohranjanju naravnih virov, od nas je odvisno, ali smo vsi skupaj dovolj zreli, da jih v sodelovanju tudi počrpamo. Ne moremo računati vedno le na sistemski, proračunski denar. Tega je vedno, v vseh sistemih, bolj kot ne le za nek obseg rednega standardnega dela.

Slovenski sladkovodni ribiči smo zadovoljni, ker imamo »svoj« Zavod za ribištvo. To se je namreč izkazalo kot dobra rešitev za upravljanje rib. Kako z vašega vidika ocenjujete takšno organizacijo?

Kot rečeno, je v tem trenutku moj pogled zelo instrumentaliziran, tehničen. Zavod je treba sanirati, nato sledi vsebina, stroka. Na zavodu je brez dvoma zaposlenih niz vrhunsko usposobljenih in strokovnih ljudi. Ko bomo s finančnimi pogoji iz luknje, bomo zavod rešili, s tem pa tudi stroko. Se pa s tako rešitvijo za upravljanje rib seveda strinjam in sem optimist, da nam bo v partnerskem odnosu in sodelovanju z RZS oziroma ribiškimi družinami ter ostalimi dejavniki to tudi uspelo.

V Sloveniji se vsi dobro zavedamo pomembnosti dobrega stanja domorodnih ribjih vrst v naših vodah. Tudi Zavod posveča temu področju veliko pozornosti. Katere so najpomembnejše naloge s tega področja?

Naše domorodne ribe so naše bogastvo. Stroka zavoda izvaja redne monitoringe ribjih združb po celotni Sloveniji, ki so osnova za prepoznavo stanja rib in njihovih trendov.

V preteklosti je zavod že prispeval k uspešni zgodbi ohranitve soške postrvi, ki se še vedno izvaja. Pomembne uspehe je zavod dosegel tudi na področju vzreje primorske podusti. V Savi smo v sodelovanju z genetiki in ribiškimi družinami dokazali in opisali edinstveno samovzdržno populacijo sulca v Evropi. Na njej bo treba graditi v prihodnosti.

Nedavno se je zaključila genetska študija potočne postrvi, katere cilj je izboljšati učinkovitost njenega upravljanja po celotni Sloveniji.

Zagotovo pa bo v prihodnje ena glavnih tem Zavoda jadranski lipan, ki je neprecenljiv dragulj Posočja.

Zavod upravlja tudi z vodami posebnega pomena. Kaj je po vašem mnenju bistvenega pomena pri delu s temi vodami?

Vode posebnega pomena v prihodnosti vidim kot vzor sladkovodnega ribištva v Sloveniji in primer dobre prakse. Na njih moramo graditi, v njih razvijati tudi nove pristope in ribiške prakse.

Katere projekte in naloge načrtujete v prihodnosti in čemu boste namenili največ pozornosti?

Največ pozornosti bomo zagotovo posvetili ribištvu kot celoti, torej trajnostnim pristopom v ribištvo, ohranjanju domorodnih vrst ter povezovanju in komunikaciji med ribiči.

Ste tudi ribič?

Uf, za mano je pestra kariera. Najprej v mladih letih »rabuščarska«, tu smo bili s klapo na biciklih res neumorni, od logaških potokov do ščukic v Ključu na Planinskem polju. Nato sem se vendarle civiliziral. Zadnjih deset let pa sem palico zamenjal za podvodno puško na morju, tu še vedno čakam velikansko srečanje (smeh).

Borut Jerše

Selška Sora 2, Jesenovec (foto: Nande Šmid)

RIBIŠKA DRUŽINA ŽELEZNIKI

Osnovni podatki

NASLOV: Rudno 1a, 4228 Železniki

SPLETNO MESTO: <https://www.ribiska-druzina-zelezniki.si/wp/>

ELEKTRONSKI NASLOV: ribiska.druzina.zelezniki@gmail.com

Stanje članstva v RD na dan 20. 5. 2024

Kategorija	Število članov
Polnoletni	33
Pripravniki	3
Mladi, študenti	4

Nastanek in razvoj RD Železniki

Po letu 1945 so Selško Soro upravljali člani Ribarske zadruge Ljubljana. Med njimi so bili tudi člani iz Selške doline, ki so leta 1953 sklenili ustanoviti svojo ribiško družino. To je bil začetek Ribiške družine Železniki. Ustanovnih članov je bilo 20. Prvi predsednik je postal Alojz Basaj. Število članov se je z leti spreminjalo. Največ jih je bilo leta 1992, in sicer 52 članov in 9 mladincev. Članstvo od tedaj upada. Ker društvo ob ustanovitvi ni imelo svojih prostorov, so se Upravnih odborov, Občne zборе in posvete imeli v gostilnah od Praprotna do Zalega Loga. Arhiv je bil pri članih kar doma, zato se je tudi marsikaj izgubilo.

Pri ribogojstvu so bili ribiči prva leta v celoti odvisni od Ribarskega društva Ljubljana, ki je s svojo odlovno ekipo v Selški Sori

Prvi agregat RD Železniki (foto: Nande Šmid)

Miroslav Žaberl, Ferdinand Smid, Miro Mahnič (foto: Simon Benedičič / Gorenjski glas)

Nagrajenci (foto: Simon Benedičič)

Matеvž Lotrič, Marjan Kalan, Zdravko Valentincič – prejemniki priznanja I. stopnje (foto: Simon Benedičič / Gorenjski glas)

RZS podeli jubilejno listino (foto: Simon Benedičič / Gorenjski glas).

izlavljalо plemenke potočne postrvi. Te so odpeljali v ribogojnico Povodje na smukanje, v Soro pa vračali planirani vložek mladice potočne postrvi. Kljub takšni rešitvi pa je bila želja domačih ribičev, da bi imeli lasten prostor za smukanje in vzrejo mladice potočne postrvi za poribljavanje.

Leta 1960 so uredili lastno valilnico v objektu ob Kemperlovi žagi na Češnjici in se začeli ukvarjati z vzrejo zaroda in mladice potočne postrvi. Ker niso imeli lastnega električnega agregata za odlov rib, jim je Ribarsko društvo Ljubljana posojalo agregat za odlove. V valilnici je večino dela opravil Alojzij Basaj. Znanje je pridobival v Ljubljani in ga prenašal na domače ribiče. Leta 1967 so kupili prvi električni agregat za izlove rib.

Zaradi urejanja okolice plavalnega bazena je prišlo do težav z lokacijo valilnice na Češnjici. Zato so morali poiskati novo lokacijo za ribogojstvo in društvene prostore.

Primerno zemljišče, kjer je bil možen odvzem vode za ribogojstvo, gradnjo bazenov in ribiškega doma, so kupili leta 1975 na začetku Rudna. Gradnja ribiškega doma z vališčem v pritličju je potekala postopno, glede na razpoložljiva finančna sredstva. Slavnostna otvoritev novega Ribiškega doma z razvitjem prapora je bila leta 1989.

Pozneje so zgradili še zunanje bazene, v katerih je dovolj prostora za plemensko jato in ribe različnih velikosti v starosti od enega do treh let, namenjenih za vlaganje v vode in prodajo. Gradnja bazenov ob ribiškem domu je bila končana poleti 1993.

Tudi zadnjih deset let jim ni zmanjkalo dela. Leta 2015 so ribiški dom priključili na javno kanalizacijo. Drvarnico so preuredili v gostinsko sobo in na novo opremili kuhinjo. S tem so ob ribogojni dejavnosti ustvarili pogoje tudi za gostinsko dejavnost. Njihov zadnji projekt pa je postavitve strehe nad zunanjimi ribogojnimi bazeni.

Praznovanje 70-letnice

16. septembra 2023 so praznovali 70 let delovanja RD Železniki. Poleg domačih ribičev so se praznovanja udeležili tudi številni gostje, med njimi Miroslav Žaberl, predsednik RZS, Miro Mahnič, predsednik ZRD Ljubljana, in podžupan občine Železniki Janez Habjan. Program je vodila Minca Rihtaršič, popestrili pa so ga člani harmonikarskega orkestra Železniki. Ob tej priložnosti so zaslužni člani družine prejeli zaslužena društvena priznanja in priznanja RZS.

Ribogojstvo

RD Železniki ima v spodnjih prostorih ribiškega doma valilnico. V njej vsako leto iz lastne plemenske jate nasukajo najmanj 200.000 iker potočne postrvi. Sledi razvoj zaroda, mladice in odraslih rib. Namenijo jih za vlaganje v gojitvene potoke, obnovo plemenske jate in prodajo. Za prodajo krajanom pa gojijo tudi šarenko. Ribogojnica ima od leta 2017 status proste ribogojnice brez VHS/IHN.

Gospodarjenje z vodami

Dovoljenje za gospodarjenje z vodami omogoča Koncesijska pogodba za Selški ribiški okoliš. Ta zajema reko Soro od izvira do Praprotna z vsemi 18 pritoki. Okoliš meri 35,4 ha vodnih površin, od tega ribolovne vode predstavljajo 19,7 ha (55,6 %). Ostala vodna površina je namenjena gojitvenim potokom za sonaravno gojitev, rezervatom za vzpostavljane in ohranjanje populacije domorodnih vrst rib, rezervatom za smukanje plemenk in rezervatom za genetski material domorodnih vrst rib.

V Selški Sori in njenih pritokih plavajo potočna postrv,

Mlada ribiča (foto: Simon Benedičič)

Selška Sora 2, Dolenčev jez (foto: Nande Šmid)

Selška Sora 3 - jez v Dolenji vasi (foto: Nande Šmid)

šarenka, lipan, klen, pohra, blistavec, kapelj, donavski potočni piškur in rak koščak.

Revirji

► Revir Selška Sora 2

Prične se malo nad Področtom, kjer je sotočje Zadnje Sore in Sorškega potoka, konča pa na jezu pod Zavrnikom v Selcih (Športni park Rovn). Na tej trasi je tudi rezervat za plemenke, in sicer od Dermotovega jeza do Škovincevega mosta, kjer je ribolov prepovedan (**revir Selška Sora 1**). Pod Dermotovim jezem je lov dovoljen samo v področju jeza. Pri ribolovu (muharjenje) so dovoljene vse vrste umetnih muh. Istočasno se lahko lovi samo na eno muho (globug ni dovoljen). Dovoljen je le ribolov brez zalusti. Vsi ostali načini ribolova so prepovedani! Pribor za odpenjanje trnka in podmetalka sta obvezna. Ribolov z mostov in brvi ni dovoljen.

Ribolov za turiste ima status *ujemi – spusti* in je dovoljen v času od 1. 5. do 30. 9. V vodi so potočne postrvi in divje šarenke.

► Revir Selška Sora 3

Od jeza pod Zavrnikom v Selcih (Športni park Rovn) dolvodno do soteske (konjski brod-meja z RD Škofja Loka). Pogoji ribolova so enaki kot v revirju Selška Sora 2. Ta revir ima status *ujemi – vzemi*. Dovoljen je uplen treh šarenk na ribolovni dan.

Čas ribolova je od 1. 4. do 31. 10. V vodi so: potočna postrv, lipan, šarenka in klen.

Varovanje okolja

Ena od pomembnih nalog ribiške družine je vzbuditi zavest lokalnega prebivalstva v dolini o pomenu čiste, ribam prijazne reke. Dolgo je bil najbolj naraven in preprost način, kako se znebiti odpadkov. Enostavno jih odložiš na breg struge ali vržeš v vodo, ker jih potem voda odnese. Dokler je bilo prebivalcev malo in

v dolini še ni bilo veliko industrije, je narava takšno početje še preživela. Kasneje pa sta vedno gostejša poselitve doline in razvoj industrije začeli ogrožati življenje rib v Sori. Sora je bila neke vrste splošno dobro, iz katerega so nekateri po mili volji jemali, vanjo pa brez slabe vesti metali, kar je bilo odpadnega. Zavest o ekološki škodi, ki nastane s spuščanjem odpadkov ali celo strupenih snovi, je bila majhna in ribiči so poskušali tak odnos do narave spreminjati. Žal se na bregove Sore in pritokov še vedno občasno odlagajo smeti, za to so vsako pomlad potrebne očiščevalne akcije v organizaciji Občine Železniki, pri katerih aktivno sodelujejo tudi ribiči.

Poplavna varnost Železnikov

Selška Sora je kar pogosto poplavljala, vendar brez večjih škod. Prišlo pa je leto 2007, ko je pokazala vso svojo moč in naredila ogromno škodo prebivalcem, industriji in vodnemu življu. Vzela je tudi tri življenja. Pri čiščenju in odpravljanju posledic po poplavih je pomagala celotna Slovenija.

Da se v Železnikih taka tragedija ne bi ponovila, so jeseni leta 2021 končno zakopali bagri in začela so se obsežna gradbena dela za večjo poplavno varnost Železnikov. Strugo Sore so v dolžini 3,5 km

**BODI EKOLOG >
ODLOČI SE ZA ELEKTRONSKO
OBLIKO GLASILA!**

Tajniku vaše ribiške družine sporočite elektronski naslov in glasilo boste lahko kjerkoli in kadarkoli prebirali na telefonu ali računalniku.

Selška Sora 3 - Lusa (foto: Nande Šmid)

Očiščevalna akcija (foto: Simon Benedičič)

KOSTEVČ
WWW.KOSTEVČ.SI

Trgovina Kostevc
Trg zbora odposlancev 20
1330 Kočevje

SIMMS FREESTONE muharski set 2024 (novi model)

Redna cena:

749,80 €

Akcijska cena:

599 €

Delovni čas: pon - pet 9:00 - 12:00 & 14:00 - 17:00, sob 9:00 - 12:00
G | 031 611 479 W | kostevc.si E | trgovina@kostevc.si

TRGOVINA KOSTEVČ | WWW.KOSTEVČ.SI

poglobili za več kot meter in brežine obložili s kamnom v betonu. Hkrati so uredili tudi tri pritoke. Ta dela so zaključena. Sledijo še tehnični prevzemi in odprava nekaterih gradbenih pomanjkljivosti.

Da pa bodo Železniki pred visokimi vodami res varni, gradijo gorvodno od Železnikov, pod Sušo, visokovodni suhi zadrževalnik vode s kapaciteto 1 milijon m³, ki pa bo zaključen v letu 2025. V času gradnje je bilo v vodi dnevno do 20 bagrov, posledice kaljenja vode pa so se čutile do sotočja Sore s Savo v Medvodah.

Prizadele so jih tudi lanske avgustovske in oktobrske poplave. Sora je ostala v strugi, ponoreli pa so nekateri pritoki, saj jih je kar 5 močno spremenilo svojo strugo. Sledile so prve sanacije za vzpostavitev pretočnosti teh strug. Kdaj bodo dokončno urejeni vodotoki, bo pokazal čas.

Zaradi omenjenih velikih gradbenih posegov v vodo se je število ribolovnih dni v zadnjih treh letih več kot prepolovilo. Za vzpostavitev prvotnega življenja v Selški Sori in pritokih bo minilo še nekaj let. Za poribljavanje pa bo treba nameniti znatna finančna sredstva.

Uredništvo in Ferdinand Šmid

NATEČAJ RZS ZA NAJBOLJŠO RIBIŠKO FOTOGRAFIJO

Ribiška zveza Slovenije ponovno razpisuje natečaj za najboljšo ribiško fotografijo, in sicer na tematiko »**Slovenski ribiči - vode - ribe**«. Osnovna motivika fotografije naj zajema ribiča, ribo ter vodno telo oz. pokrajino v vseh letnih časih. Za lažjo vizuelno predstavlo kandidatom priporočamo zglede naslovnice glasila Ribič. Izbrali bomo 13 najboljših fotografij in jih objavili na stenskem koledarju Ribiške zveze Slovenije za leto 2025.

Velikost datotek fotografij naj bo 2 do 4 MB v formatu .jpg in v resoluciji vsaj 300 dpi. Kandidate prosimo, da fotografije za natečaj pošljejo na RZS prek internetnih vmesnikov za pošiljanje večjih datotek (WeTransfer, ipd.) na naslov sekretar.rzs@ribiska-zveza.si. Vsaka fotografija mora nositi ime in priimek avtorja, ime vodotoka in datum posnetka. Izbirna komisija bo pri pregledu fotografij prednost dajala še neobjavljenim posnetkom. Avtor izbranih fotografij obdrži vse moralne avtorske pravice, s podpisom avtorske pogodbe pa na RZS prenese vse materialne avtorske pravice do distribuiranja, reproduciranja, dajanja na voljo javnosti, predelave, elektronskega hranjenja in prenašanja fotografij. Prenos avtorskih pravic je izključen in je brez vsebinskih, časovnih, prostorskih in drugih omejitev. RZS si pridržuje pravico do uporabe izbranih fotografij tudi za druge namene svojega delovanja. Z oddajo fotografij bo RZS štela, da se avtor se strinja z naštetimi pogoji.

Zadnji rok za oddajo fotografij je **31. avgust 2024**.

Prispele fotografije bo pregledala posebna tričlanska komisija RZS, ki bo izbrala izmed prispelih fotografij najprimernejše fotografije za odkup in objavo v koledarju. Komisija si pridržuje pravico do izbora števila fotografij in do izbora kvalitete fotografij.

Prav tako si komisija pridržuje pravico odločitve o podelitvi nagrad za fotografije, ki bodo sestavljene iz eno- in večdnevni ribolovnih dovolilnic tako za salmonide kot za krapovce in plenilske vrste rib na revirjih, ki jih bo izbrala komisija. Za 1. mesto letošnjega natečaja bo zmagovalec prejel po svoji izbiri ali dnevno ribolovno dovolilnico za revir Mostnica (ujemi-spusti) ali tridnevno dovolilnico za ribolov na Bohinjskem jezeru (ujemi-vzemi).

Vseh 13 avtorjev izbranih posnetkov za ribiški koledar bomo honorirali po veljavnem ceniku RZS - kategorija naslovnica glasila.

Lep pozdrav in DOBER PRIJEM!

Marko KRAJNC, l. r.
predsednik komisije
RZS za promocijske aktivnosti

dr. Miroslav ŽABERL,
predsednik
Ribiške zveze Slovenije

RIBOGOJCA BLAŽA SELANA JE BOHINJSKO JEZERO NAGRADILO S SVOJO NAJVEČJO »JEZERKO«

Ob vznožju naših mogočnih julijskih Alp se nahaja Bohinjsko jezero. Tam izvira kristalno čista voda, ki se postopoma združi in se v vsej svoji lepoti popotniku predstavi kot slap Savica ter se po pretečeni skalni poti z dodatno obogatenimi, čistimi in domala nevidnimi vodnimi pritoki kot reka Savica izteka v ta naš največji in najlepši slovenski vodni biser.

A ljudje dobro vemo, da le ni vedno vse tako lepo, kot se zdi, saj prijetno tople sončne žarke lahko prekrijejo temni oblaki! Žal so nam zelo dobro poznane uničujoče vodne poplave, ki ogrožajo življenje ljudi in živali ob in v nenormalno naraslih voda, v katerih živijo tudi naše ribe, ki jim ribiči namenjamo posebno pozornost, da še živijo v slovenskih vodah.

Da danes v Bohinjskem jezeru živita tako ciprinidna kot salmonidna vrsta rib, se lahko zahvalimo prizadevnim in marljivim ribičem RD Bohinj, ki si zaslužijo našo pozornost in veliko spoštovanje.

Veliko priznanje in spoštovanje si nedvomno zasluži naš današnji sogovornik ter eden od prizadevnih ustanovnih članov športnega društva RD Bohinj, priznani dolgoletni ribogojec ter gospodar omenjene RD, to je naš ribiški prijatelj Blaž Selan, ki je za prizadevno in strokovno opravljena dela prejel tudi priznanje Red za ribiške zasluge tretje in druge stopnje Ribiške zveze Slovenije.

Za prijetno srečanje tik ob vznožju bivšega smučišča Kobla, kjer s svojo družino živi Blaž, je glavni krivec naš dolgoletni ribiški prijatelj, nekdanji priznani tekmovalec v LRP, a danes velik ljubitelj muharjenja, Vojko Kranjc iz Velenja. Poklical je, da do danes največja ujeta jezerska postrv iz Bohinjskega jezera že krasi sobo uspešnega ter srečnega ribiča, sicer njegovega dolgoletnega ribiškega prijatelja. Ja, in prav ribiška radovednost nas je napotila, da si ogledamo trofejno »jezerko« in поблиže spoznamo veččega mojstra ribolova.

Ob prijaznem stisku rok smo spoznali partnerki naših omenjenih prijateljev, Tatjani. Zanimivo je, da je prav srečna ribiška usoda našima ribičema dodelila ribiški dušici, ki z njima z veseljem odideta na ribolov, s povsem istim imenom, kar je še dodatno popestrilo prijetno vzdušje ribiškega druženja.

Ob vstopu v dnevno bivalni prostor človeku preprosto zastane

dih ob pogledu na vzorno preparirano čudovito jezersko postrv, pritrjeno na zanimivi, vodno obdelani korenini, od katere človek kar ne more odvrniti pogleda!

A prav Tatjani sta – ob dišeči kavici in šilčku dobre kapljice ter s prepričljivo predstavitvijo Blaževih ljubiteljsko kuharskih dosežkov (kar smo v neverjetno okusno pripravljenem ribjem tatarcu tudi okusili) – veliko pripomogli k zelo sproščenemu pogovoru v nameri, da našega zanimivega sogovornika kar najbolje spoznamo.

Seveda je tudi Blaž poskrbel za pravo vzdušje z ljudsko pripovedjo, kako je kraj ob jezeru dobil ime Bohinj, ki ga domačini imenujejo »Bohn«, s sledečo hudomušno obrazložitvijo: »Bohinjci ne rečemo bog, temveč »boh«. In, ko je boh delil zemljo, je njen najlepši kos obdržal zase. Ob tem je opazil skupino skromno ponižno poštenih ljudi, ki so še vedno čakali na svoj košček zemlje, in odločil, da te ljudi nagradi z enim delom svoje najlepše zemlje,« z nasmeškom pove naš ribiški prijatelj.

V nadaljevanju pogovora nam je Blaž na naša številna vprašanja med drugim odgovoril: »Da sem se vključil v športno ribolovno dejavnost in začel loviti ribe, ima največ zasluge moj brat Leopold, ki je nekaj let pred mano začel muhariti na reki Savi Bohinjki, a kasneje smo začeli loviti zlatovščice na Bohinjskem jezeru, s katerim je takrat upravljal Zavod za Ribištvo Slovenije. Med nami Bohinjci je bila vedno prisotna želja, da imamo svoje športno društvo z imenom Ribiška družina Bohinj, kar nam je z veliko vloženega truda 31. 1. 1999 tudi uspelo,« z zadovoljstvom poudari član iniciativnega odbora prizadevnih ribičev in nadaljuje: »Kot član UO RD Bohinj sem med drugim 15 let opravljal delo gospodarja, delo čuvajske službe in seveda zame zelo zanimivo delo ribogojca, ki sem ga opravljal profesionalno. Medtem nam je uspelo zgraditi ribiški dom in ribo-

Blaž Selan, ustanovni član RD Bohinj, najraje svoj prosti čas preživi na jezeru, v objemu čudovitih Julijskih Alp.

Prizadevnega ribiča je Bohinjsko jezero nagradilo s »kapitalno jezerko«, dolžine 108 cm in teže kar 24 kg! Blaž, čestitamo in še veliko športno ribolovne sreče ti želimo!

Sistem, na katerega je Blaž ujel rekorderko, je umsko razvojno uspešno delo nekdanjega izjemnega zasavskega nogometaša Ivana, bolj znanega z imenom »Sine« Teršek, danes uspešnega športnega ribiča - muharja.

Blažev sin Maks ni le priznani hokejist Jesenic, temveč je tudi zelo uspešen športni ribič - muhar, ki vsako ujeto ribo izpusti nazaj v njihov vodni raj! Na svojega očeta je zelo ponosen, zanj pravi, da je najboljši ribič Bohinja.

Vojko Kranjc (levo) čestita svojemu ribičskemu prijatelju za izjemni športnoribolovni dosežek.

Z leve: Vojko, Tatjana, Blaž in Tatjana so dolgoletni ribičski prijatelji, ki jih je zblížala ribičija na reki, jezeru in morju.

gojnico za lastno vzrejo domorodnih vrst rib, med katerimi imajo nekaj prednosti jezerska in potočna postrv ter lipan. Zlatovščica ni naša avtohtona vrsta rib, saj jo je v jezero med drugo svetovno vojno prinesel nemški vojak, ki je dobil ime »*Fiš maister*«, ki je bil med domačini zelo priljubljen. Zaradi njegove »dobrote« so ljudje želeli, da po končani vojni ostane živ, a jim žal to ni uspelo,« nam zaupa Blaž in poudari, da se omenjena vrsta postrvi samodejno ohranja že vrsto desetletij.

Danes zahtevno delo ribogojca in gospodarja RD Bohinj, ki ga je vrsto let strokovno uspešno opravljal naš 64-letni ribičski vzornik, opravljajo mlajši in ravno tako zanesljivo prizadevni nasledniki, kar smo lahko prebrali v lanskoletnem Ribiču (št. 7–8), kjer je zelo nazorno predstavljena športnoribolovno gojitvena in organizacijsko uspešno dejavna RD Bohinj, izpod peresa Boruta Jeršeta, našega dolgoletnega bivšega predsednika RZS, v intervjuju z Markom Krajncem, prizadevnim predsednikom RD Bohinj.

Blažu pa je tako ostalo nekaj več časa za uživanje tihožitja ob vodi, ki lahko ribiču podari nepozaben dan, kot ga je doživel lanskoletnega 4. junija na Bohinjskem jezeru.

Svoje nepozabno doživetje je Blaž opisal z besedami: »Za uspešen – normalni ribolov na Bohinjskem jezeru potrebuješ plovilo, primerno ribiško opremo za lov iz plovila in polno mero optimizma, saj je jezero na določenem predelu globoko tudi preko 40 metrov in ribolov na njem ni čisto enostaven. V tistem srečnem jutru sedem v svoje plovilo, da bom lovil zlatovščice na tako imenovani »*šlep sistem*«, kot ga Bohinjci poznamo. To pomeni, da za čolnom vlečeš sistem, ki sestoji iz primerno debele najlonske ali pletene vrvice, na katero

v določenem zaporednem razmaku navežeš na vrtlilko nameščene plehnate ploščice upiravke (meps), ki z rotacijskim gibanjem privabljajo radovedno ribo. Na koncu sistema namestiš trnek z vabo, za katero meniš, da bo tisti dan prava poslastica za ribo. Tistega dne sem za vabo uporabil košček lignja in pritajeno veslal po jezeru. Naenkrat se je palica močno upognila in sem že začutil, da to ni majhna riba. Da mi je prišla velika, je iz sosednjega čolna opazil naš član RD, Milan Čuden, in pričel dogodek iz določene razdalje nemoteče snemati. A ko je ocenil, da je to izredno velika in težka riba, se je ulegel v svoj čoln ter potihoma z golima rokama priveslal do mojega čolna ter mi pomagal dvigniti ribo iz vode na varno mesto, da ne uide. Riba je prišla ob 7. uri in 40 min. in po 1 uri in 20 minutah sva se z Milanom prepričala, da mi je uspelo uloviti čudovito jezersko postrv, ki mi je prišla neke od 10 do 12 metrov globokem predelu jezera. Takoj po ulovu sem poklical vodjo čuvajske službe Marka Gradnika, da jo je uradno izmeril in poslikal. Do danes največja in najlepša ujeta jezerska postrv v Bohinjskem jezeru meri častitljivih 108 cm in tehta kar 24 kg! In že je sledil klic mojemu prijatelju mojstru preparatorju, Stanetu Žaubiju, ki se je izšolal pri žal že pokojnem priznanem preparatorju Romanu Vrtačniku, ki je s svojim delom dokazal, da je pravi mojster omenjene dejavnosti,« strne svoje misli naš ribičski »rekorder« Blaž, ki ga je jezero zaslužno nagradilo s svojo čudovito postrvjo.

Naj na koncu zanimivega in srečnega ribolovnega dogodka našemu prizadevnemu ribičskemu sotovarišu Blažu za izjemno uspešen ulov iskreno čestitamo z željo, da bo še dolgo užival v objemu čudovitih Julijskih Alp z ribiško palico v roki, kar si nedvomno zasluži.

Besedilo in fotografije: Jože Šmejc

TEŽKO PRIČAKOVANO ODPRTJE LOVA ŠČUK

Ko na koledarju zagledamo 1. maj, vedno pomislimo na praznik dela in seveda dela prost dan. V prvem tednu maja pa je poleg zabav med ribiči vse v znamenju otvoritve sezone lova na »profesorice«.

Že nekaj dni prej se vse vrtilo okoli ščuke. Treba je pripraviti opremo. Vabe uredimo po velikosti, barvi, akciji, obliki. Prav vse mora biti organizirano in pripravljeno na dan odprtja. Nič drugače ni z navezami in pa palicami. Na novo navite špage in pripravljene naveze so skorajda obveza pred začetno dolgo sezono.

Kot vsako leto si prvi teden v maju vzamem dopust. Zelo mi je pomembno, da čim več časa preživim za vodo in poskušam ujeti kako lepo ščuko.

Velikokrat sezono otvorim in svojih domačih vodah Ribiške družine Barje. Pa ne ker ne bi želel otvoriti druge, ampak me otvoritev sezone spominja tudi na pokojnega deda in pa botra, ki sta bila oba člana Ribiške družine Barje. S tem imam občutek, da se poklonim tudi njima. Pa ne glede na to, ali je dan uspešen ali ne. Preživim ga v okolju, kjer smo skupaj lovili. Ni lepšega občutka, ko mi uspe prelističiti ščuko na mestih, kjer sta lovila onadva ali smo lovili skupaj. Vedno gre riba nazaj v svoje kraljestvo in upam, da se na teh mestih srečamo tudi naslednjič.

Skupaj z ribiškim kolegom Davidom sva se odločila, da odrineva na jezero Strahomer. Navdušena sva začela z metanjem vabe. Izbrala sva si svoje vrste favoritov za tisti dan. Oba sva se odločila za silikonske vabe in pa kombinirane blestivke (angl. *Spinnerbait*). Voda je bila zelo motna, saj se je že počasi začela drst krapov. Zato sem se odločil za palico akcije 40–90 g, dolžine 239 cm. Verjetno se sprašujete, zakaj sem se odločil za tako trdo palico? Zato ker sem nameraval loviti tudi s *spinnerbaiti*, ki imajo zelo močno akcijo, z mehko palico je veliko težje ujeti ribo. Izbral sem tudi rolico velikosti 4000, na katero sem navil vrvico, debeline 0,20 mm, ter spredaj še obvezno 50 cm in 0,70 mm debel flourecarbon, ki služi za predvrvico in jo ščuka zelo težko pregrizne. Je pa super, ker je v vodi nevidna. Pri izbiri silikonskih vab sem se odločil za vabe velikosti 12 cm in pa 14 cm. Prepričan sem, in to se mi je že velikokrat izkazalo za pravilno, da ščuka po koncu drsti išče manjše vabe. Ni pa rečeno, da je ne bodo zanimale tudi velike vabe. Zato moramo biti pripravljeni na vse. Velikokrat se zgodi, da riba zgreši vabo ali vabi samo sledi. Takrat je mnogokrat treba vabo menjati in poizkušati z različnimi.

Vse sva pripravila in začela s prvimi meti. Moji favoriti so bile žive vabe. Ker je bila voda kalna, so seveda boljše izbira kot naravni odenki. Vabo vržem in počasi navijam. Že po nekaj metih sledi nežen prijem. Nisem bil prepričan, ali je bila riba ali ne. Zato sem seveda metal dalje. Peljal sem po isti poti, a žal ni bilo uspeha. Menjam vabe,

poizkušam z drugimi, a žal brez uspeha. Tudi David se je odločil za svoje favorite, silikone. Na jezeru pa nisva bila sama. Tudi ostali ribiči so se odločili za otvoritev sezone na prelepem jezeru Strahomer – na revirju velja režim *ujemi in spusti* in je s svojo divjo naravo pravi biser Ribiške družine Barje.

Vreme je bilo, kot bi rekli ribiči ščuk, popolno. Na vidiku je bila sprememba vremena in to bi moralo ribo spodbuditi k hranjenju. Vendar na najino žalost ni bilo tako. Riba res ni bila aktivna. Naredila sva 3 kroge okoli jezera in zaenkrat ni bilo nič pretresljivega. Tudi pri ostalih je bilo brez dogajanja. Potem pa se odločim za malo drugačne barve silikona in poskusim srečo. Ne odločim se velikokrat za rjavo rumeno barvo, a tokrat sem rekel, zakaj pa ne. Ribo sem poskusil zvabiti iz roba obale. Morda se skrivajo tam. Spremljalo naju je tudi nekaj mladih ribičev, ki so pridno srkali znanje. Ko se je že zdelo, da ne bo nič, navijam vabo in v tistem, ko je vaba že pogledala iz vode, se zanojo požene mala ščuka in jo zagradi v zraku. Končno prijem. Na koncu palice je bila majhna, približno 50–60 cm ščuka. Ampak res sem je bil vesel. Toliko truda in na koncu vse skupaj le poplačano. Mladi ribiči so bili presrečni, da vidijo ščuko. Po kratki borbi jo privlečem k sebi in poizkušam prijeti. No, zgodilo se je ravno to, česar si nisem želel. Ker je vabo prišla v skoku, je bila posledično zelo slabo zapeta. Ko sem jo poizkusil približati, so sledili skoki iz vode in ščuki se je uspelo osvoboditi. Vemo, da ko uporabljáš trnek enojček brez zalusti, je takih pripetljajev veliko. Nič zato. Videl sem jo. Težko mi je bilo zaradi otrok, ki so bili z nama. *Toni, kako se je lahko odpela?* Jim poizkušam razložiti, da je to del ribičje. A vseeno grenak priokus, ker sem res želel, da bi videli ribo. Dan gre naprej. Vsi smo res zagreto metal, 12 nas je bilo okoli jezera. A vseeno riba ni želela sodelovati. Prišel je čas kosila. Ko smo se okrepčali, smo šli še en krog okoli jezera. Poizkušali smo vse: različne tehnike, vabe, barve silikonov, hitrosti navijanj, različne teže jig glav. Riba se je enostavno odločila, da ne bo sodelovala.

Jezero Strahomer s ptičje perspektive

Favorit je bila živobarvna silikonska ribica.

Paleta različnih barv silikonov

Mala lepota, a za Davida prva letošnja.

Med odmorom pa so na svoj račun prišli tudi mladinci.

Mladinec Nuhi s svojo profesorico

Pripravljalo se je na nevihto in počasi smo pospravili stvari. Vseeno pa z Davidom nisva hotela odnehati. Odločila sva se še za obisk revirja Ižica. In res nama ni bilo niti za trenutek žal. Odločitev je bila prava. Saj sva v roku ene ure imela res ogromno akcij. Sledili so si zgrešeni prijemi, a male ščuke so bile aktivne. David je že po nekaj metih dobil malo ščuko. Hitro slikanje in nazaj v vodo. Tudi kolegi, ki so bili na reki Ljubljanici, so imeli v dopoldanskem času kar nekaj akcije. Najbolj vesel in ponosen sem, ko dobim sliko svojih mladincev, ki ponosno pokažejo svoj ulov. Tokrat je to uspelo mladincu Nuhiju. Po hitrem slikanju tudi on svojo ščuko seveda izpusti nazaj. Ni lepšega, ko vidiš,

da gredo mladinki po istih stopinjah, kot sem šel tudi sam. Z Davidom sva seveda nadaljevala do mraka. Vendar sva imela dobro uro res veliko dogajanja na vodi, potem pa se je vse ustavilo. To je lov na ščuke. Ščuka ima trenutke, ko se ribe pojavljajo ena za drugo. Potem pa so tu trenutki, ko ji enostavno lahko ponudiš katero koli vabo, a je nobena ne bo zanimala.

1. maj je spet poskrbel za nekaj lepih zgodb in nedvomno upam in vem, da jih bo tudi v prihodnje. Lahko rečem samo živel 1. maj in odprtje meni tako dragega ribolova ščuke.

Besedilo in fotografije: Toni Janežič

FOTOGRAFIJE POSEGOV V VODOTOKE

Lanske visoke vode, ki so zaradi neprimerno umeščene infrastrukture in dolgoletnega napačnega upravljanja z vodami povzročile katastrofalne poplave, so sprožile val zakonskih sprememb in novitet, ki trenutno na vodotokih Slovenije povzročajo pravi divji zahod. Slabo načrtovani posegi, odsotnost medresorskega usklajevanja in celovitega pristopa, uporaba pol stoletja starih in preverjeno neučinkovitih gradbenih praks ter zavezanost rok naravovarstvenih služb botrujejo k najbrž največjemu sistematičnemu uničevanju rek v Sloveniji doslej.

Po mnogih pozivih zaskrbljenih državljanov smo na spletni strani <https://balkanriverdefence.org/galerija-zbirnik-posegov-na-vodotokih/> konec marca objavili obrazec, kamor vsakdo lahko naloži fotografije posegov na vodotokih. V šestih tednih zbiranja fotografij in informacij smo zbrali več kot 100 vnosov, ki potrjujejo dejstvo, da so posegi skrajno nepremišljeni ter neučinkoviti in je glavni namen njihovega

izvajanja maksimiranje stroškov ter posledično večji zaslužki koncesionarjev in ostalih vpletenih. Gre torej za sistemsko kršenje načela smotrne porabe javnega denarja, ki nima veze s povečevanjem poplavne varnosti.

Povezava do spletnega obrazca za zbiranje fotografij iz terena
<https://balkanriverdefence.org/zbirnik-posegov-na-vodotokih/>

Povezava do galerije, kjer so zbrani vnosi iz terena: <https://balkanriverdefence.org/galerija-zbirnik-posegov-na-vodotokih/>

FOTOGRAFIJE ZA VAŠO UPORABO: Izbor fotografij iz galerije vnosov v spletni obrazec, vir Balkan River Defence: <https://we.tl/t-6fT3hPkfzh>

Veseli bomo objave, saj gre za izjemno pomembno tematiko, ki si zasluži več medijske pozornosti.

Rok Rozman, Balkan River Defence

SEZONA RIBOLOVA NA MORJU JE PRED VRATI

Ob soočenju z neizmerno prostranstvo morskih površin se sladkovodni ribiči vedno soočajo s problemom, kako se lotiti ribolova na morju. Vsak od nas lahko že z minimalnim vložkom in brez velikega truda ujame ribo z morske obale. Najbolje je določiti kraj za ribolov in vrsto rib, ki jih želite loviti. Najlažja mesta za ribolov, zaradi enostavnega dostopa, ostajajo pristanišča, pomoli ter plaže. Na teh urbaniziranih mestih je mogoče izvajati vse tehnike ribolova, samo so navadno prelovljena. Območja, do katerih se je treba potruditi in kjer je koncentracija rib večja, so ponavadi neprehodne skalnate obale, ki so pogosto bogate z ribami, vendar na njih ni vedno enostavno loviti, posebno ne začetnikom. Seveda se da in ulov bo vedno bogat. Samo tehnika in oprema je drugačna, no, o tem kaj več drugič.

Najboljši čas za ribolov z obale

Vse je odvisno od vrste ribe, ki jo nameravate loviti. Zora in mrak sta običajno precej dober čas, pri čemer je zora boljša. Že slišim stokanje dopustniških zaspancev ob misli na vstajanje pred zoro, hehehe. Za dnevni ribolov sta naraščajoča plima in plima običajno najboljši čas za večino rib. Ob mlaju in polni luni imate ta dan, plus še trije dnevi, pri katerih se pojavljajo najvišje plime vsak mesec, največ možnosti za dober ulov. Mnoge vrste morskih rib imajo rade višje plimovanje in s tem hitrejšo premikanje morskih tokov, zato je ribolov v teh dneh lahko zelo produktiven. Pomembno pa je omeniti, da ni vedno tako. Brancin lahko na primer pogosto daje prednost nižjim plimovanjem pred mlajem ali polno luno in ob razburkanem morju. Če poznate ribe (nekaj jih je Danilo Torej že predstavil v prejšnjih številkah našega glasila) in veste, katere bi radi lovili, predlagam, da vprašate lokalnega trgovca z ribiško opremo ali pa na spletu poiščete internetni forum o ribolovu na morju, kjer boste sigurno dobili potrebne informacije. V zgornjih vrsticah so samo splošna navodila, kdaj je najboljši čas lova za večino vrst rib.

Na kaj bomo lovili

Pri lovu z obale uporabljamo različne vabe, katerih uspešnost je odvisna od vrste dejavnikov, med katerimi prednjačita stanje morja (razburkanost, plima, oseka, hitrost toka) in verjeten plen, ki ga bomo iskali. Odvisna bo tudi od vrste ribolova, ki ga boste izvajali, in sezone. Večino vab je mogoče uporabiti tako pri ribolovu na plovec ali na dnu. Naj naštejem najbolj pogoste.

PEŠČENI ČRV

To je robusten in učinkovit črv za vse načine ribolova, uporablja se zlasti pri lovu orade. Prodaja se v stiropornih škatlicah, v katerih je po deset črvov. Zagotovo je to najpogostejše uporabljeni črv med ljubitelji ribolova z dolgimi meti z obale (*surfcasting*). V poletni sezoni predstavlja sprožilec, ki bolj kot katerikoli drug zagotavlja dober uspeh pri lovu priobalnih rib. Lahko ga prevažate in skladiščite zelo dolgo. Da bi to dosegli, je treba vzdrževati temperaturo okoli 14°–18°C, izogibati se morate nenadnim spremembam temperature in obvezno menjajte morsko vodo približno 2–3 krat na teden. Natikanje je treba izvesti s posebno iglo, ki jo vstavimo pri glavi in to zelo previdno, da črva ne pretrgamo. Izjemen je pri lovu vseh sparidov.

AMERIČAN (*bloodworm*)

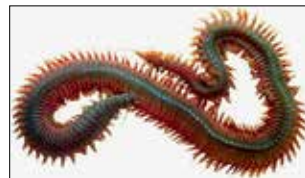
Sicer je na pogled zelo podoban peščenemu črvu, samo da je njegova notranost precej krvava. Je zelo robusten in zaradi te njegove odpornosti je še posebej primeren za ribolov na srednjih in dolgih razdaljah.

Prodaja se v stiropornih škatlicah in zato zelo dobro prenaša spremembe temperature. Kar zadeva pritrditev na trnek, je uporaba igle nujna. Če ga želimo prepoloviti na dvoje, ker je dolg, da dobimo dva grizljaja, je treba najprej narediti dva vozlička na telesu v kratki razdalji z elastično nitjo in nato prerezati sredino. Tako se bomo izognili izgubi njegove krvi. Uporablja se za lov na orado, brancina, seveda ga imajo rade vse male ribe, kot so šparsi, knezi itd. Pozorni pa moramo biti na morebiten ugriz tega črva, ker pri tem sprošča strup, ki pri nekaterih dovzetnih povzroči alergijske reakcije, podobne reakciji čebeljega pika.

ZELENI ČRV (*ragworm*)

Če se že odpravljate na obalo na ribolov, vedite, da je tam zunaj ribam na razpolago široka paleta vab, ki vam bodo prinesle ulov. Toda za tiste, ki želijo uživati in počasi srkati svoje mrzlo pivo ali piti skodelico kave in pri tem uspešno loviti, je zeleni črv ena od vab, ki jih boste želeli imeti na koncu svojega trnka. Za manj izkušene morske ribiče je priljubljena vaba, in to z dobrim razlogom. Ta vrsta črva lahko zraste do približno 8 cm in jo najdemo v velikih kolonijah v pristaniščih in plitvih blatno peščenih zalivih. Večina ribičev se zadovolji s *ragwormom*, kupljenim v trgovini, ki ga je mogoče zlahka dobiti v dobri količini za razumno ceno. Toda nekateri ribiči radi sami ulovijo svojo vabo. Če želite to narediti, boste morali ob oseki poiskati plitvo pristanišče ali zaliv s peščenimi ali blatnimi tlemi z veliko malimi vulkančki, kjer se v rovih skrivajo ti črvi. Bodite previdni, če gre za debelo blatno podlago, boste potrebovali močne gojzarje ali celo visoke škornje in bodite pripravljeni, da se boste nekoliko umazali, ko boste kopali za črvi. Najpogostejše orodje, ki se uporablja, so vile za vrt, razlog za to je, da zmanjšate rezanje črvov, ko dvignete in obrnete zemljo, v kateri se morda skriva črv. Ko opazite črve, jih z rahlim prijemom prenesite v svoje vedro. Bodite previdni, čeprav so to črvi, imajo nabor ščipalk, ki vas lahko

malo ugriznejo. Z njimi boste lahko lovili prav vse priobalne ribe, kot tudi ribe z uporabi čolna.

VELIKI MORSKI ČRV

Zelo uspešno se uporablja pri surfcast ribolovu (dolgi metih z obale), saj med metom in pri udarcu z vodno površino zaradi svoje trdnosti ne zdrsne s trnka. Zaradi svoje fosforescentne lastnosti je zelo učinkovit pri ribolovu ponoči in v globokih vodah, kjer svetloba težko prodre. Njegova značilnost je tudi, da neprekinjeno krvavi, ko ga odrežemo za vabo, kar močno privlači vse velike ribe. Morski črv je iz družine kolobarnikov. Zelo pogosta, živo zakopana ob obalah celotnega Sredozemlja, seveda tudi v Jadranskem morju, od globine nekaj centimetrov do zelo velikih globin. Celotno življenje živi v luknjah, ki so dolge več, kot je dolžina samega črva in na nek način maskirane z okoliškim materialom. Hrani se z razpadajočimi ali že razpadlimi organskimi snovmi (alge, mrtve ribe) in zato spada med čistilce morja (mrhovinarje). Njegova dolžina lahko doseže do 4 metre, premer pa do 5 centimetrov. Je rjavkaste barve z zelenimi in modrimi prelivi ter rdečimi in celo rumenimi pikami, ki obrobajo njegovo celotno telo, sestavljeno iz kolobarjev. Kolobarji so ob strani po celi njegovi dolžini posejani s tankimi nastavki, ki se nenehno premikajo. Ob mraku črv fosforescira in je zato zelo viden. Glava in usta so opremljena z dvema robustnima nastavkoma klešč, zelo ostrih, ki jih črv uporablja za prehranjevanje in po potrebi za obrambo. Ugriz je zelo boleč, zato pazite pri rokovanju. Z njim se prehranjujejo vse ribe in jim predstavlja enega najbolj slastnih zalogajev. Tudi hobotnico pritegne njegova mavričnost in slastnost mesa in če sploh kdaj naletijo nanj, poskušajo na vse načine zgrabiti delček te poslastice. Morskega črva uporabljamo za vabo tako, da ga režemo na en ali več centimetrov dolge kose (odvisno od velikosti rib, ki jih lovimo), ki jih obvezno režemo od repa proti glavi. Še danes je to najboljša vaba, ki si jo sladkovodni ribič lahko uporablja na morju. Tudi vi si lahko ujamete svojega črva s posebno pripravo, ki se imenuje črvolovka. No, ker je o tem veliko za napisati, več v naslednjem članku. Drugače pa jih prodajajo v skoraj vseh ribiških trgovinah na Jadranu.

BIBI

To je morski črv iz družine arašidovih črvov Sipunculidae (še vedno ni točno določeno) in je precej velik. Videti je kot palčka, katere koža je prekrita s kvadratno povrhnjico. V mladosti je prozoren, v odrasli dobi potemni v temno ali oker rjavo. Notranjost je napolnjena s prozorno tekočino, ki rada pušča, ko se črv prebode. Zraste tudi čez pol metra in predstavlja zelo uspešno vabo z obale, predvsem za orade. Primerni so trnki s široko ukrivljenostjo, kot je Aberdeen in obvezno se natika z iglo. Na trgu so na voljo tako v razsutem stanju kot v pakiranjih. Izredna vaba tudi pri lovu ovčic in fratrov. Ostali manjši sparidi ga ne morejo prežvečiti zaradi njegove velikosti in trdnosti povrhnjice.

SARDELA

Brez dvoma vaba »par excellence« za ribolov z obale, odlična za uporabo v obdobju od oktobra do februarja. Posebej

učinkovita je uporaba sardelne fileja, ovitega na dolg trnek št. 4 in nanj pritrjena z elastično nitjo. Zaradi počasi topljive maščobe je s svojim vonjem številnim plenilcem izjemno privlačna. Dolžina sardele je okoli 12 cm, tako da jo lahko nataknete celo ali v filejih. Najpogostejše uporabljena metoda je file sardele. Pripravimo ga tako, da sardelo položimo na trdno površino in z ostrim nožem odrežemo dva fileja približno 6 cm, ki jih dobimo, če zarezemo od repa proti glavi. S trnkom prebodemo najširši del in ga namestimo vzdolžno ob zunanji strani fileta s konico navzven. File in trnek zvijemo tako, da je mesom navzven (tako bo prišel vonj bolj do izraza) ali s kožo navzven (odlično predvsem ob sončnem zahodu zaradi odseva, ki daje videz ribe v težavah). Z uporabo elastične niti celoto ovijemo v zelo odporen zvitek, s konico trnka, ki štrli ven. Različica te vabe včasih zahteva, da se v sredino rezine položi tanek konček stiroporja ali plute. Ta vrsta vabe, ki plava nad dnom, je smrtonosna za vse plenilce, od ugorja do orade in brancina. Trnek mora imeti ozko krivino in dolg vrat, najmanjša velikost trnka je št. 4. Najboljša oprema, ki jo koristimo, je tanki najlon najmanj 0,25, prehodna utež ali če je možno, še bolje brez uteži. Okoli sistemov za lov s sardelami je veliko za napisati, pa naj bo to dovolj za začetek. Lahko jih kupite sveže ali pa jih že doma pripravite za uporabo, s tem da globoko zamrznete vsak kos posebej in med uporabo imejte vse skupaj zavito v časopisni papir, da se ne odmrznejo in postanejo neuporabne.

LIGNJI IN SIPE

Uporabljajo se predvsem v zimskih mesecih, ko se v večjem številu približajo obali in so na meniju večine rib. Poleti se umaknejo v večje globine in ribe to vedo, zato poleti niso idealna vaba, razen za vlek za čolnom na večjih globinah, kjer so idealna vaba za zobatce in gofe. Njihovo meso je bogato s snovjo, ki v stiku s kisikom, raztopljenim v vodi, oksidira in povzroči zelenkasto svetlobo. To predstavlja odlično vabo za ribji vid. Cefaloidi/lignji se lahko uporabljajo izrezane v obliki „lastovičjega repa“ ali v obliki trakov, tako da se trnek skrrije v notranjost mesa. Kadar je v morju zelo močan tok, se uporablja meso lignjev, potolčeno z batom in povito z elastičnim sukancem, če pa lovimo v šibkem toku, je bolje uporabiti trakove lignjev (v tem primeru trnek večkrat vstopi in izstopi iz vabe). Pri sistemu z lastovičjim repom, ki se ga naredi z rezanjem ene strani lignja v obliko repa, da se oblikujeta dve konici, kjer je v osi repa skrita konica našega trnka. Vse skupaj pa se povije z elastičnim sukancem. Drug optimalni način priprave vabe je iz dveh lovč /krakov lignja, ki sta zelo mehka in učinkovita kot vaba, saj se prebodejo v zgornjem tršem delu, tanki koci pa valovijo v vodi. Za boljši učinek je treba uporabljati tanjše trnke z dolgim vratom. Vsekakor je priporočljivo narediti nekaj navojev elastične niti blizu očesa trnka, za izboljšanje odpornosti vabe pri metanju. Odlična vaba za lov brancinov, orad in velikih ugorjev v času, ko se zadržujejo ti ob obali.

ŠKOLJKE

Kot vabe bomo uporabljali različne vrste školjk, ki jih na trnek pritrdimo na različne načine. Najbolj dostopne so klapavice (pidoči), katerih meso imajo rade vse ribje vrste. Najdemo jih v vsakem pristanišču in na kamnitih obalah, tako da jih za ribolov lahko nabereмо kar sami. Problem je

Klapavica, pripravljena za vabo

Lepotka

pritrđite te školjke na trnek, ker med metom zelo rada razpade. Zato nekateri morski ribiči uporabljajo trike, kako to stabilizirati na trnku. Nekateri jih sušijo v senci na kartonu, s tem da jih pri tem obvezno posušijo z morsko soljo, da jim odstranijo višek vode in jih s tem utrdijo. Drugi pri natikanju uporabljajo elastični sukanec in tretji jih, posebno pri lovu orade, natikajo na trnek kar cele z lupino vred (kot na sliki 1). Pri ostalih dveh vrstah je telo školjke veliko bolj kompaktno, tako da jih lahko brez dodatnega utrjevanja pritrđimo na trnek.

Rebrasta srčika

RAKI

Zagotovo so ena najboljših vab, in sicer kot univerzalna vaba. Zelo lahko so dostopni, predvsem na prodnatih ali peščenih obalah ali v skalah. Uporaba je zelo preprosta. Pri rakovicah (slik. 1) se trnek po odstranitvi klešč napelje med obema členkoma stranskih nog ali pa se ga natakne tik pod oklep, pri tem pazite, da rakovico čim manj poškodujete. V tem primeru natikanja bo konica trnka končala blizu ust raka. Z elastično nitjo nato trnek in oklep pritrđimo skupaj, pri čemer pazimo, da pustimo obe nogi na eni strani in drugi dve nogi na drugi prosti. Zelo odporen na metanje in zelo priljubljena je vaba za orade, pa tudi za ovčice. Gamborja bomo našli na peščenih in blatnih obalah, za časa oseke, s prekopavanjem obale z lopato ali posebno napravo za vakumsko vlečenjem vab iz lukenj. Zelo dobra vaba za vse vrste rib, posebno pri lovu s plovcem. Kozica je vsem znani rakec, ki ga najpogosteje vidimo ob vseh vrstah obal in nas rad ščipa v noge. Uporablja se tako pri lovu sparidov kot pri lovu brancinov.

Rak samec / rak samotar

Gambor

Kozica

Ta vaba je zelo lahko dostopna ribičem predvsem poleti in je zelo priljubljena pri vseh vrstah ribah, še posebej pri oradah, ribonih, ovčicah in picih. Vaba se uporablja predvsem v ne preveč razburkanem morju tako na plovcu kot pri sistemih na dnu. Samca je treba zelo previdno izvleči iz lupine (zdrobimo jo s kamnom), v kateri živi, da se ne pretrga, in ga natakni na trnek. Začnemo pri mehkejšem črevesju, tako da ga prebodemo vse do višine spodnjega dela oklepa. Je vaba, ki se uporablja predvsem za talni ribolov.

POLŽ VOLEK

Vrsta polža v zelo trdem oklepu, ki se pogosto uporablja predvsem pri lovu orade in pica. Zelo trdna vaba, ki jo brez napore naberemo neposredno na plaži. Pripravimo ga tako, da s kamnom razbijete lupino. Na splošno se uporablja ukrivljeni trnek št. 1, ki se ga zapiči nogo (to je najtrši del polža) in se ga nato skrije v najmehkejši del. Je zelo trda vaba in zato odporna na napade rakov. Običajno se uporablja pri ribolovu na dnu za pice, šarge, orade, ovčice.

Polž volec

Še o samem ribolovu na kratko

Najbolj razširjen način ribolova na obali, med turisti, je ribolov s plovcem. Ker je enostaven in zabaven način tako za začetnike kot tiste malo bolj izkušene kopenske ribiče. Navadno se ga izvaja iz plaž ali pomolov. Pri tej nezahtevni tehniki boste natakili vabo, kot je morski črv, košček kozice, košček lignja ali košček kruha in prilagodili velikost trnka velikosti vabe in velikosti rib, ki ste jih tam opazili. Za večjo učinkovitost bomo privabili ribe s krmo in jih s tem zadržali na področju lova. Ta naj bo na osnovi namočenega kruha, ki mu bomo dodali malo sardelnega olja ali sardelne paste. Včasih lahko dodamo tudi strte školjke, zdrobljene ježke ali kake druge sestavine, ki jih vedno lahko naberejo ob bregu.

Ribolov ob morju na dnu se prav tako izvaja s pomolov ali plaž, v tem primeru govorimo o surfcast ribolovu, in je sestavljen iz metanja vabe z močjo palice, ki je dolga več kot 3 metre in težkim obtežilnikom (50 in več gramov) ter enim ali več trnkov. Nato čakamo, da riba vabo zgrabi ter svoj prijem prenese do vrha naše palice. Ponujene vabe so morski črvi, trakovi sip ali lignjev, rakovice ali kaka druga vaba. Najenostavnejša oprema, ki jo koristimo pri tem, je ta, da na glavno vrvico napeljemo olivno utež, ki se konča z gumijastim stoperjem in vrtliko. Na to sponko boste pritrđili predvrvico do 1 metra, iz fluorokarbona, in trnek, ki mora biti v celoti pokrit s predlagano vabo. Vaša glavna vrvica mora biti napeta, da zazna ugrize, zavora na ribiškem kolescu pa mora biti precej ohlapna, da ob ugrizu velike ribe ne odtrgamo najlona. Ribolov na dnu vam omogoča iskanje čudovitih rib, kot so orade ali katero drugo iz rodu sparidov.

Za konec naj vas opozorim še na nekaj. Medtem ko na Hrvaški obali potrebujete ribolovno dovolilnico tudi za lov rib z obale, pa je pri nas v Sloveniji ne potrebujete.

Pa za sedaj toliko in želim vam dober prijem ter lepe trenutke, preživete ob obali.

Besedilo in fotografije: Vladimir Mikec

UMETNE MUHE

VEZALNI MATERIAL, TRNKI & JIGI

051 253 841 www.lukafly.com

LUKAFLY

DOSTAVA PO CELOTNI SLOVENIJI ALI
OSEBNI PREVZEM V LJUBLJANI
Luka Jezovšek s.p., Črna vas 308a, 1000 Ljubljana

PAŠMAN

V aprilu sem se pridružil ekipi, ki že več let zapored lovi ribe na Jadranu na otoku Pašman. Do sedaj so ribolov izvajali le v mesecu oktobru. Bivališče in privez za čolne se nahaja na južni strani otoka s pogledom na Kornate. Tokrat nas je bilo šest, sami prijatelji iz mladosti. Vsi smo še aktivni člani RD Medvode, razen enega, to je Jože Zupan iz Tacna, ki je bil dolga leta član RD Straža Sava. Ostali člani ekipe pa smo bili: Jože Jelačič, Jure Ribič, Jože Lukman, Marko Koračin in Rajko Zajc. Vsi razen Jureta Ribiča smo že v pokoju in štejemo krepko čez 60 let, Marko pa je letos upihnil sedemdeseto svečko.

Jože Jelačič je najbolj zaslužen, da smo lahko ostali deležni tega ribolovnega dogodka. Vsakič poskrbi za nastanitev in izposajo čolnov. Na vsak čoln prideta dva ribiča, eden poleg izvajanja ribolova upravlja še čoln. Za upravljanje čolna je potreben izpit, ki je tudi pogoj, da si lahko najameš čoln. V čolnih s posadkama: Jože Jelačič, Jure Ribič in Jože Zupan, Marko Koračin izvaja ribolov na težje ribe, na sistem na dno ali z vleko vabe. Jaz in Jože Lukman pa loviva na dno z lažjim priborom. Na dno loviva v dopoldanskem času, popoldan pa na manjše umetne vabe, ki jih vlečeva za seboj.

V torek, 23. aprila, je bil prvi dan, ko smo pričeli z ribolovom. Popoldan smo nalovili toliko rib (pagarji, šnjuri, pajki, riboni, brancini in lignji), da smo jih imeli naslednji dan za kosilo, pečene na žaru (gradeli), za kurjavo smo uporabili les oljk. Ribe na žaru vedno peče Jože Jelačič. Naslednji dan je imel Jože Zupan prijem velike ribe, ki je zgrabila iglico. Ob vleki za seboj mu je odvila preko 200 metrov vrvice, pričel je zategovati zavoro na kolescu, da mu ne bi zmanjkalo navitja. Naenkrat pa je vsa sila zapete ribe popustila in Jože je navil navezo s poravnanimi trnki. Nosilnost vrvice in pred vezi je presegala silo tridesetih kg. Skoraj verjetno je trnke poravnala večja zapeta tuna. Tudi meni in Jožetu Lukmanu, ki sva vlekla za seboj vabi za palamide ali skuše, je večja riba vse odnesla. Imela sva pribor za ribe, težke okrog 10 kg. Ugotovila sva, da so te ribe gofi, dolžine od 40 cm do metra in čez. Prehranjevali so se na površini morja čisto blizu najinega čolna. Popoldan, po kosilu, smo vsi sedeli na terasi in zagledali, kako se močno peni površina morja. Bilo je v smeri proti Kornatom, nekaj milj oddaljeno od nas. Površina območja hranjenja velikih rib je bila velika za več kot polovico nogometnega igrišča. Opazili smo večjo ribiško ladjo, ki je s pomočjo dveh manjših hitrih čolnov skušala z mrežo zajeti opažene ribe, vendar jim tega dne to ni uspelo.

Naslednjega dne smo gledali podoben prizor, ribe plenilke ob hranjenju in poskus ribiške ladje, da bi jato zajela v svojo mrežo. Tudi midva z Jožetom Lukmanom sva za naslednji dan pripravila pribor za težje ribe. Za vabo sva imela mrtvo sardelo in manjši vobler, ki ponazarja inčuna. Približno 300 metrov od čolna sva opazila vreščence

Jože Jelačič in Jože Zupan

galebe nad vodo in kormorane v vodi. Tudi oni so čakali, kdaj bodo velike ribe (v tem primeru gofi) na površino prignale jate manjših rib. Na površini jih lažje ujamejo ob izjemni hitrosti plavanja in skoku iz vode. Videla sva njihova telesa skoraj v celoti od glave do repa. Jata različnih velikosti rib, ki je obsegala manj kot deset osebkov, se je približala najinemu čolnu. Najina umetna plavajoča voblerja sva uspela vreči prav pred njihove gobce, narahlo potegnili vabi, vendar se gofi niso odločili, da bi ju zgrabili. Ta dan sva se še večkrat takole srečala z gofi, vendar tudi mrtvih sardel na površini vode niso pograbili. Očitno je ribiška ladja dan prej uspela zajeti glavino jate teh gofov. Zato se je pojavljalo več manjših jat, ki so postale izredno previdne, odmaknile so se od čolna, če je motor deloval, in tudi pri izbiri vab so bile previdne, tako da nisva imela nobenega prijema. Ura je bila okrog 11, ko so naju kolegi iz ostalih dveh čolnov obvestili, da je Jožetu

Gofi v akciji

Juha iz zobatca

Ulov za večerjo

Pečene ribe za večerjo

Pečeni kosi zobatca

Zobatec na krožniku

Jelačiču uspelo spraviti v čoln zobatca, težkega 9 kg, Jožetu Zupanu pa zobatca, težkega 12 kg. V pol ure smo vsi pripluli do naših privezov, sledilo je neizmerno veselje, sledile so čestitke, zahvale in besede, da je celotna zasedba zaslužna, da sta Jožeta uspela upleniti kapitalni ribi. Napravili smo nekaj fotografij, nazdravili z domačim sadjcem in si zaželeli, da bi se takšen dan še kdaj ponovil. Potem sta presrečna Jožeta pričela čistiti in razkosavati vsak svojega zobatca. Izkazala sta se z lepo gesto, kotlete zobatcev sta razdelila na tri kupčke. Največji je bil pripravljen za kosilo, drugi za njune domače, tretji pa za vsakega od nas prisotnih. Na tak način je dve leti prej razdelil zobatca, težkega 10 kg, Slavko Kotnik, takratni član ribolovne ekipe in bivši košarkar. Jože Jelačič je kot ponavadi za večerjo spekel kotlete zobatcev na žaru. Za prilogo smo imeli zeljnato solato, kruh in belo vino Graševino. Vsi v en glas smo dejali, da tako okusnega, aromatičnega in sočnega mesa v življenju še nismo okusili. Večerja je bila kraljevska.

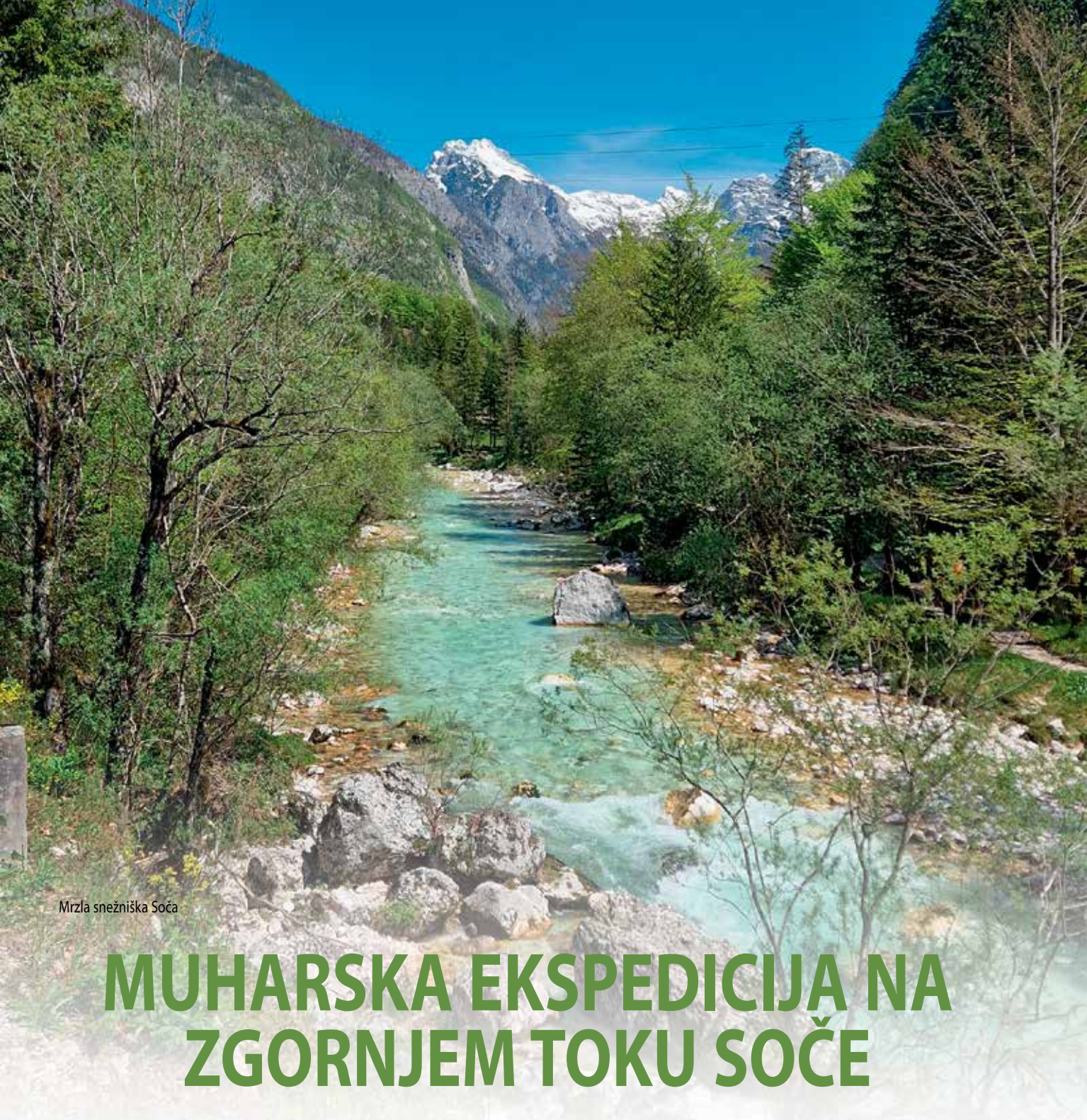
Iz glav in manj vrednih kosov sem naslednji dan skuhali juho, ki sem ji predhodno dodal narezano glavo čebule, korenček, glavo divjega česna, dva sveža lovorjeva lista in sol. Juha se je ob rahlem vretju kuhala dve uri. Ko se je nekoliko shladila, sem pobral ven vse mesne dele s kostmi in glavo. V posebno posodo sem shranil obrano meso. Meso brez kosti pa vrnil v juho. Jože Lukman je pripravil dušeni riž

za prilogo. Vsak je prejel na krožnik zajemalko riža in juhe do roba krožnika. Nekateri smo je pojedli tudi po tri krožnike. Tako dobre ribje juhe do sedaj ni jedel še nobeden od nas prisotnih. Ni bila tako dobra, ker sem jo skuhal jaz, ampak zaradi zobatca, ki je bil glavni »krivec«.

Tri dni pred odhodom domov se v ribolovnem smislu ni dogodilo nič posebnega, vsak dan smo nalovili toliko lignjev in manjših rib, da je bila večerja zagotovljena. Marko Koračin je ulovil največ različnih vrst rib, tudi tujerodno vrsto, diamantno kuščarico. Marka je v prst zbodel pajek, ob hitri prvi pomoči Jožeta Zupana jo je dobro odnesel. Z vžigalnikom mu je takoj pregrel mesto vboda. Bolečina je dokaj kmalu popustila, oteklina prsta pa je bila stabilna. Naslednji dan je že lahko lovil ribe, ne da bi ga bolelo. Teden dni ribolova z izjemno skupino ribiških prijateljev je minil hitro, načrt za oktobrski termin ribolova na istem kraju, v isti zasedbi pa se že pripravljala.

Dva dopoldneva nas je s svojimi akrobatskimi vrlinami zabavala in navdihovala angleška letalska skupina Red Arrows. Letali so direktno nad nami, iz boljše perspektive kot iz čolna jih ne bi mogli opazovati. Tisto uro, ko so nad nami trenirali svojo koreografijo, smo čisto pozabili na ribolov. Njihov hrup in akrobatske spretnosti so nas tako prevzele, da nas je ob gledanju v nebo že pošteno bolet vrat.

Besedilo: Rajko Zajc

Mrzla snežniška Soča

MUHARSKA EKSPEDICIJA NA ZGORNJEM TOKU SOČE

Sonce se je skrivalo še daleč za gorami, ko se je v stanovanju, polnem jutranjega hlada, oglasila budilka. Bilo je eno izmed zadnjih majskih juter in z dobrim kolegom Žigom sva se že odpravljala na vodo. Nebo, ki je bilo že rahlo svetlo, so prekrivali sivi oblaki, nad reko pa so se pojavljale meglice. Soča naju je v svojem zgornjem toku že težko pričakovala, zato sva po razmisleku in kratkem ogledu razmer na vodi hitro začela z dlje časa načrtovano, dvodnevno ekspedicijo z željo, da bi ujela divjo čistokrvno soško postrv.

Ker je bilo za drugo polovico dneva napovedano sonce z relativno visokimi temperaturami, sem se odločil, da najprej odideva na najboljši del reke. Zaradi nedavnega prehoda hladne fronte ni bilo skoraj nič snežniške vode in posledično je bila kristalno čista reka popolnoma transparentna ter nizka, kar je kasneje pri plašnih divjakinah

predstavljalo kar velik izziv. Kljub temu pa so nama bile ostale razmere prvi dan zelo naklonjene in že na prvem ovinku, polnem večjih skal, je Žiga, ki je bil na tem delu reke prvič, ujel lepo soško postrv. Bila je popolnoma bela, na njej pa sva opazila tudi nekaj majših rdečih pik in pobočnico, ki je spominjala na križanca. Iskanje popolne marmornate

Kolega z divjakinjo, ki se je skrivala v senci.

Čakanje večernega skoka.

Lačna, a prebrisana lokalka.

Edinstvena pigmentacija posameznice.

kraljice se je tako nadaljevalo z dodatnim adrenalinom, saj sva bila prepričana, da bo naslednja ura ali dve po vsej vrednosti vrhunec dneva. Prečkal sem reko in se z druge strani v kritju vej prikradel pred enega izmed curkov med skalami. Kmalu sem opazil, da je pod skalo najverjetneje precejšnja razpoka, zato sem svojo ninfo na vse pretege želel spraviti tja. Po nekaj metih mi je le uspelo in sledilo je presenečenje. Avtomatsko zategnem muharsko vrvico in začutim otesanje. Izpod skale je naslednji moment hrabro »zletela« lepa temnejša riba. Ko sem jo uzrl, sem videl, da gre za iskano ribo in po zanimivem boju ter večkratnem poskušanju pobega pod spodjedane skale sem lepotico zajel v mrežo. Z razprtimi plavutmi in marmornatim vzorcem se je zlatorumena še nekajkrat nasmehnila kameri mobilnega telefona, nato pa zaplavala nazaj do svojega skritega domovanja.

Oblaki so se vedno bolj trgali in sončni žarki so naju v dopoldanskem hladu vse pogosteje poskušali doseči. Tem-

peratura se je dvigala, ribe pa so bile vedno manj aktivne. Šarenka se jasno ne more upreti hrani, ne glede na sonce in med preplavljanjem meandrov in tolmunov sva ujela tudi nekaj lepih, ki so merile krepko preko 50 cm. Odsek reke, na katerem sva tisti dan lovila, sem večkrat prelovil, a mi je bil kljub temu na trenutke popolnoma tuj, saj so nedolgo minule povodnji in poplave povzročile generalne spremembe tudi na razgibani Soči. Tok se je na določenih mestih precej spremenil in nekajkrat sem z razočaranjem obstal sredi novonastalih plitvin, kjer so se še lani nahajali globoki tolmoni polni rib. Kot to zna narava, sva se tudi midva prilagodila in z dodatnim raziskovanjem odkrila nekaj manjših odcepov glavnega toka, obdanih z vejami. Eden izmed takšnih je bila čista zlata jama. V njem so bile same divje ribe, a zaradi nedostopnosti, padlih dreves in vej, ki so se razpredale čez strugo, je bil ribolov skoraj nemogoč, za povrh pa sva bila še dva. Vseeno sva bila dovolj oprezna, da sva ujela lepo divjo ribo, in se nato spet vrnila na glavni tok reke, kjer sva

Nagrada za izgubljene ninfe.

Lepša predstavnica šarenk.

Nepričakovana popestritev muharske avanture.

se na peščeni plažici pod senco vrbe usedla in pomalicala ter pokramljala, dokler naju ni prevzel dremež.

Pripravljena, da ujameva večerni skok, sva med občudovanjem še povsem zasneženih gora stopila dalje. Prelavljal sem enega izmed tolmunov, ko me je presenetil nenavaden glasen hrup in dobesedno tresenje tal. Začuden sem se hitro obrnil in le nekaj sto metrov gorvodno je iz gozda pridrvela čreda divjadi. Žiga je lovil nad mano, a na drugi strani reke, zato ni slišal ropota, zdelo pa se je, da masa preplašenih živali drvi ravno proti njemu. Ej! Sem zavpil, on pa je – sredi navezovanja muhe – osuplo dvignil glavo in otrpnil. Divjad je končno opazila tudi najini, med rastlinjem skriti postavi in sunkovito spremenila smer dirjanja ter zabrodila čez strugo. Hah, neverjetno. Po nepričakovanem dogodku sva se smeje čudila videnemu in ob realizaciji, da v skoraj celotnem dnevu še nisva videla ljudi, z izjemo redkih kakršnih, nadaljevala.

Tekom dneva je sledilo še nekaj šarenk, soške postrvi pa so ostale neaktivne vse do sončnega zahoda, ko je tik pred zaključkom dneva kolegu uspelo zapeljati še eno zelo markantno divjakinjo. Bila je resnično občudovanja vredna samica, ki je kot češnja na vrhu torte dopolnila odlično preživet pomladni dan in vzbudila dodaten zagon za prihajajoče nadaljevanje avanture.

Pozni prihod do prenočišča in utrujene noge so kljubovali določitvi ure jutranje budnice, a nisva opešala, nasprotno, odločila sva se zbuditi še bolj zgodaj. In res. Dolina je bila še zavita v temo, ko sva se peljala na najvišji možni del smaragdne Soče, kjer je še možno loviti. Tokrat je bil v prednosti Žiga, saj je v čisto zgornjem toku lovil večkrat in resnično je poznal nekaj zelo slikovitih in lovnih predelov. Neokrnjena pokrajna, ogromni balvani sredi reke in globoke strme soteske so poskrbeli za dih jemajoče prizore. Ribe so

sicer bolj klaverno sodelovale, z izjemo nekaterih vloženk in posameznih divjakinj, ki so bile neizmerno veličastne. Ob plezanju mimo enega izmed balvanov sva v plitvini, na drugi strani šumeče reke opazila postrv, ki se je aktivno hranila za večjim kamnom. Zaradi oddaljenosti nikakor nisva bila prepričana, ali gre pri ribi z dokaj temnim hrbtom za soško postrv ali šarenko, ki pa so v povsem zgornjem delu Soče redkost. V upanju, da je lokalka, sem zamenjal nekaj imitacij avtohtonih vodnih organizmov, ki pa, kljub zelo lepim predložkom, niso vzbudili nikakršnega zanimanja. Razočarano sem črno ninfu zamenjal z eno izmed šarenki najljubših muh in že ob prvem metu, čeprav ni bil popoln, je riba živahno zaplavala ter požrešno odprla gobec. Lakotnica se je zapeta obrnila na bok, tako da sva ozrla marmornat vzorec in rumene plavuti. Presenečena in prešerna sva si ogledala prefinjeno pigmentacijo srednje velike razigranke, nato pa jo spet prepustila reki.

Sreča je pač opoteča, na kar naju je opomnilo jasno sinje nebo brez najmanjšega oblaka. Poletno vreme je v veliki meri zmanjšalo možnosti ulova, saj je že s prvimi žarki postalo zelo toplo, dokler ni bilo kar precej vroče, ribe pa so se umaknile in otrpnile, skrite v svojih hladnih skrivališčih. Nisva si lagala glede razmer, a sva vseeno odločno nadaljevala ter se v nižje ležečih tolmunih z ujetimi šarenkami z ribolovom dokončno nasitila. Izčrpan od sonca, neprespanosti in kilometrih brodenja po močnih tokovih sem omagal v prijetni senci, ležeč z nogami v osvežujoče hladni vodi. Pajdaš se mi je zelo hitro in s podobnimi občutki pridružil in ob tišem šumenju reke sva v retrospektivi podoživljala in komentirala utrinke ter pripetljaje še ene uspešno zaključene muharske ekspedicije.

**Besedilo: Domen Guštin,
fotografije: Žiga Brodnik**

LETOŠNJI RIBIŠKI CAR DRAGO KOCJAN

Prijetno in ne pomladansko, ampak poletno vreme je še pospešilo otvoritve ribiških sezon v lovu rib s plovcem po ribiških družinah širom Slovenije. Da ob ribnike privabijo čim več ljubiteljev ribolova, pa ribiške družine organizirajo ribiška tekmovanja, kjer najboljšega ribiča z ujeto najtežjo ribo okronajo za ribiškega carja za tekočo ribolovno sezono. Med večino ribiškimi družinami, kjer imajo le malo pogojev za ribolov s plovcem, je tudi ribiška družina Maribor, ki ima v upravljanju in gospodarjenju kar nekaj takšnih ribolovnih objektov. Med temi objekti je tudi ribnik 3 v Miklavžu, lepo urejen in vzdrževan ribnik, v katerem se prične ribolovna sezona prav z otvoritvenim tekmovanjem za ribiškega carja.

Na lepo nedeljsko jutro, 7. aprila, se je ob ribniku zbralo kar 48 ribičev, članov domače ribiške družine, ki so nestrpnost čakali na pričetek, kakšno bo izžrebano lovno mesto in kako se bodo na ponujeno vabo odzvali krapci, ki so med ribami v ribniku najbolj zastopani. Med prijavljenimi ribiči je bilo kar nekaj starejših in izkušenih ribičev, med njimi pa tudi nekaj mladih, željnih ribolova, ter seveda tudi dve tekmovalki nežnega spola. Vsi pa z eno samo željo, da mu prime najtežji krap. Po vseh teh formalnostih in žrebanju so se ribiči napotili na svoja štartna mesta in nestrpnost čakali na znak za pričetek ribolova. Prvi met in že je prijel prvi krap, sicer težek dobre tri kilograme, a nikoli se ne ve, ali bo katera riba težja. Po spodbudnem začetku pa se stvari malo umirijo in le tu in tam kakšen prijem, vendar nekega presežka teže prvega ulova ni bilo. Bolj kot se je tekmovanje odvijalo, bolj so se odzivali tudi krapci. Res da so se prijemi pojavljali bolj na določenih štartnih mestih in ti ribiči so imeli več uspeha, vendar v celoti gledano, so več ali manj vsi ujeli kakšno ribo. Bolj izenačeno je bilo pri najtežji ribi, odločali so grami. Hitro je bil uspešen ribič s petkilogramskim krapom, pa naslednji, ki je imel nekaj dekagramov več in tako dalje. In ko je Jože Malajner, ki je

Izreden ulov, kilogramski ostrž

Kronanje novega ribiškega carja

Car 24 v sredini, levo Bojan Javornik in desno Drago Ornik

že bil ribiški car leta 2017 in 2020, ulovil krapa, težkega 5740 g, se je že veselil novega naslova. Toda to je bil račun brez krčmarja, saj je nekaj kasneje naš ribič Drago Kocjan, sicer zaprisežen in odličen muhar, ki je kar nekaj let uspešno tekmoval v muharski ligi, v mrežo spravil krapa, ki je tehtal natanko 5830 g, kar je samo 90 g več, in do konca tekmovanja se rezultat ni spremenil. Tako je bil ribiški car za leto 2024 znan, niso pa bili znani še rezultati tekmovanja.

Bolj poredko se zgodi, da ribič z najtežjo ribo ulovi tudi največ rib. Tokrat pa je bilo tako. Največjo težo smo dobili prav pri carju, skupno je ulovil za kar 35590 g krapov, kar mu je prineslo tudi prvi mesto. Za njim je s težo 29180 g zaostal še ribič, stari dobri in dolgoletni tekmovalci v lovu rib s plovcem Drago Kutnjak, tretjega mesta pa se je veselil Franc Čobec, starosta naših ribičev, ki pa v tekmovanjih ni bil toliko uspešen. Šele četrto mesto pa je pripadlo z 25590 grami dolgo časa vodilnemu Jožetu, ostal je le pri dveh kronah iz preteklosti. Da še omenimo ostale mlade tekmovalce oziroma tekmovalke: 14. mesto z ulovljenim plenom,

Malo je zmanjkalo za carja, Jože Malajner.

Vsi najboljši na tekmi: B. Javornik, F. Cobec, car D. Kocjan, D. Kotnjak in D. Ornik.

težkim 8640 g, je dosegel Klemen Lončarič, nekaj več pa je ujela Petra Krajnc, ki je z ulovom 10580 g zasedla 12. mesto. Vse skupaj pa nas je presenetil ulov enega od tekmovalcev, in sicer ulov Jožeta Lorenčiča, ki je v mrežo spravil kapitalnega, dober kilogram težkega ostriža, seveda smo ga takoj po tehtanju, tako kot vse ostale ribe, vrnili v njegovo kraljestvo. Takšni kilogramski ostriži so pa pri nas prava redkost.

Po tradicionalni pogostitvi tekmovalcev s pristno krajnsko klobaso in pivom pa se je začela primopredaja in kronanje novega carja. Kronanje so opravili lanski car Herman Toplak, Bojan Javornik, predsednik RD Maribor, in Drago Ornik, predsednik športne tekmovalne komisije pri RD Maribor. Novi car je Drago Kocjan, ima obvezo, ki ga bo bremenila do naslednje otvoritve sezone 2025.

Besedilo in fotografije: Drago Ornik

Ribiči v pričakovanju prijema

IVAN LORENČIČ JE RIBIŠKI CAR

Lenarška Ribiška družina Pesnica je pri jezeru Radehova v idealnih vremenskih in tekmovalnih pogojih izvedla tradicionalno tekmovalstvo za naslov »ribiškega carja« za leto 2024. Kot je povedal tajnik RD Aleksander Mencigar, se je tekmovanja udeležilo 38 ribičev. Vzdušje je bilo sicer napeto, a športno korektno in polno pričakovanj. Tekmovalci so se na tekmovalstvo dobro pripravili, si ob vodi dali duška ter uporabili vse znanje in ribiške veščine, da bi prišli do tega laskavega naslova. Na koncu je gladko zmagal Ivan Lorenčič ml., ki je ujel 9,6 kg krapa. Po končanem tekmovanju je pri ribiškem domu v Lenartu prejel cesarsko krono in žezlo ter postal »vladar« tega ribiškega kolektiva. Na drugo mesto se je uvrstil Andrej Kmetič, ki je ujel 3,6 kg krapa, in na tretje Tomo Kukec, ki mu je uspelo ujeti ploščiča, ki je tehtal 2,1 kg. Po tekmovanju so se vsi udeleženci z vodstvom RD Pesnica zadržali na krajšem družabnem srečanju in spregovorili o letošnji ribiški sezoni, ki naj bi bila obetavna.

Marjan Toš

Ribiški car Ivan Lorenčič s krono in žezlom.

KRAP, DA TE KAP

Danijel Fras je iz globin jezera Radehova potegnil največjega krapa doslej

Lenarška Ribiška družina Pesnica, ki uspešno deluje in skrbi za ribji življenj v vodah osrednjih Slovenskih goric, se lahko pohvali tudi s trofejnimi ulovi. V preteklosti so to bile velike ščuke in somi, v zadnjih letih pa srečnim ribičem tu in tam prime za vabo kakšen velik krap. To se je pred dnevi zgodilo tudi Danijelu Frasu, ki je član RD Pesnica od leta 2013. Na doma narejeno vabo s sestavinami, ki krapom prija, je iz globin jezera Radehova pri Lenartu potegnil krapa, ki je tehtal 31 kg. Po uradnih evidencah RD Pesnica, ki jih skrbno vodijo in vse trofejne ulove tudi fotodokumentirajo, je to doslej najtežji krap, ki ga je kdo potegnil iz vod, s katerimi

Danijel Fras s trofejnim krapom, težkim 31 kg

upravljajo. Med trofejne ulove sicer uvrščajo vse vrste rib, ki so težje od 13 kg. Doslej so se lahko pohvalili že z več ulovi 30-, 25- in 20-kilogramskih krapov. Danijelov krap bil res nekaj posebnega – »riba, da te kap«, kot radi rečejo ribiči. O takšnih trofejah velika večina ribičev le sanja. Kot je povedal Lojze Fajdiga, nekdanji dolgoletni predsednik RD Pesnica in izkušen ribič, je bil krap star preko 20 let. »To tudi nekaj pove«, je dodal in omenil, da je v globinah jezera Radehova poleg trofejnih krapov tudi (še) veliko brkati somov. Danijelov trofejni krap, ulovljen po načelu »ujemi in spusti«, je bil po fotografiranju in tehtanju vrnjen nazaj v vodo.

Sicer pa so člani lenarške RD Pesnica tudi letos pošteno zavihali rokave in se lotili spomladanskega čiščenja po vseh ribiških revirjih. Na območju jezera Pernica in izliva Pesnice vanj so po besedah Srečka Cehnerja, vodje čistilne akcije, nabrali za polnih 25 vreč smeti. Čistili so tudi na obeh bregovih Globovnice na območju Polene, kjer je akcijo vodil dani Fras. Na nabrežju jezera Pristava, kjer so se prav tako našle smeti in odpadki, pa je akcijo vodil Dušan Tancer. Kot vsako pomlad so izvedli še delovne akcije v Radehovi pri ribiškem domu in v Pristavi. Pri ribiškem domu so očistili vse vejevje in pospravili podrto drevo, tako da je okolje vnovič izjemno lepo urejeno in privlačno za mnoge sprehajalce, rekreativce, meščane Lenarta in seveda za ribiče. Ti znajo ceniti naravo in ribji življenj v čistih vodah, zato jim nikoli ne zmanjka energije in volje tudi za urejanje rečnih bregov in obrežij jezer Pristava, Radehova, Pernica in Sv. Trojica. Ribiči enostavno vedo, da je čisto okolje tudi njihovo ogledalo.

Marjan Toš

V SPOMIN

Miroslav Flus

(19514–2024)

Člani Ribiške družine Zagorje smo meseca aprila z žalostjo v srcu pospremili na zadnjo pot našega ribiča in prijatelja Miroslava Flusa.

K ribičem je pristopil leta 1980. Eno leto kasneje je opravil ribiški izpit. V ribištvu je bil zelo aktiven in delaven, tako je leta 1982 opravil še izpit za ribiškega gospodarja, čuvaja in za elektro izlove. Za svoje delo v ribičiji je leta 1984 prejel odlikovanje RZS red za ribiške zasluge 3. stopnje, leta 1992 pa odlikovanje 2. stopnje.

V našo ribiško družino je iz sosednje družine prestopil leta 2000. Redno se je udeleževal vseh akcij, tako delovnih okoli ribnika in ribiškega doma kot ribiških izlovov. Zelo rad je tudi tekmoval na ribiških tekmah, predvsem v ribniku, ki mu je bil skoraj pred pragom stanovanja. Zadnje čase mu je bolezen ta užitek preprečila, je pa še vedno bil prisoten kot gledalec in je tako s prijatelji obujal spomine.

Miro je bil pošten in iskren prijatelj in kot takega ga bomo za vedno ohranili v lepem spominu. Hvala ti še enkrat za vse, kar si storil za našo ribiško družino.

RD Zagorje

Boris Klemenc

(1939–2024)

Vsem ribičem sporočamo žalostno vest, da nas je po hudi bolezni zapustil naš Boris Klemenc iz Moravč.

Boris je bil član RD Bistrica Domžale in varuh naših voda od leta 1967. Bil je vzor in mentor mnogim članom naše ribiške družine. Bil je dolgoletni ribiški čuvaj z izjemnim občutkom za tiste prave in malo manj prave ribiče. Boris je bil tudi dolgoletni predsednik našega moravškega odbora in član Upravnega odbora naše ribiške družine. Zadnja leta je bil oskrbnik brunarice ob moravških ribnikih in zelo je bil vesel, ko smo lani jeseni v celoti sanirali moravške ribnike in uredili okolico ribnikov. Boris je bil zelo delaven in velik tovariš in bo tudi zdaj, ko ga ni več med nami, ostal nepogrešljivi član odbora v Moravčah.

Dragi Boris, s ponosom se te bomo spominjali in pogrešali prijetne urice v tvoji družbi ob naših ribnikih v Moravčah.

RD Bistrica Domžale

Zgodnje jutranje ure našega prvega obiska so nam Planinsko polje prikazale v vsej njegovi naravni lepoti.

RAZISKOVANJE PLANINSKEGA POLJA

Več kot dva meseca sta minila, odkar sem s fantoma nazadnje šel na ribolov. Rehabilitacija po operaciji kolena je precej dolgotrajna zadeva, a na srečo smo bili pred tem precej pridni, tako da lahko z vami delim eno od teh zgodb.

Naš prvi obisk Unice je zaznamovalo veliko pomanjkanje in zaraščenost vode.

Takšne čudovito rdeče srebrne rdečeperke so nam popestrile oba naša obiska ciprinidnega dela Unice.

Kakšni dve leti nazaj smo se odpravili ribariti na eno najlepših rek v Sloveniji, in sicer na Unico. Unica je seveda svetovno znana kot čudovit muharski revir, a mi smo se odpravili v spodnji tok reke, kjer prevladujejo ciprinidne vrste. Bil je vroč poletni dan, ko smo se pripeljalil na mesto, kjer bi morali prečkati Unico. A tam vode ni bilo. Lepo se je videlo korito ter poraščeno rečno dno, o vodi pa ni bilo ne duha ne sluha. Res da že nekaj časa ni deževalo, a podobnega prizora res nismo pričakovali. Tako nam ni ostalo drugega, kot da smo se odpravili – v iskanju reke! Vedeli smo, da moramo po toku navzgor, saj smo se na poti peljali mimo muharskega, zgornjega dela reke, ki je bil poln vode. Uspelo nam je najti del reke, ki je bil primere za ribolov, čeprav je bil bolj podoben močvirju kot Unici, kakršno smo pričakovali. Večkrat se nam je že zgodilo, da nismo točno vedeli kje se nahaja določen revir ali dostop do lovnega mesta, a da bi morali iskati del reke, v katerem je še nekaj vode, pa je bilo prvič. Kraška narava reke Unice je bila res očitna tiste dni. A nič ne de, bili smo tam, imeli smo opremo in lotili smo se ribolova.

V tistem obdobju sem se ravno dobro začel spoznavati z ribolovom na dnu s krmilnikom, tako da sem sam poskušal tako, fant pa sta lovila na plovec. Verjetno ni presenetljivo, da smo lovili v glavnem manjše ribe, rdečeperke in rdečeoke. Kljub temu, da sem bil nekajkrat prepričan, da imam na trnku konkretnega krapa, na koncu ni bilo nič iz tega – dvakrat ali trikrat je bil poteg namreč tako močan, da je ne samo pošteno zatreslo celo palico, pač pa jo je enkrat tudi vrglo s stojala. Lažni alarm, bi lahko

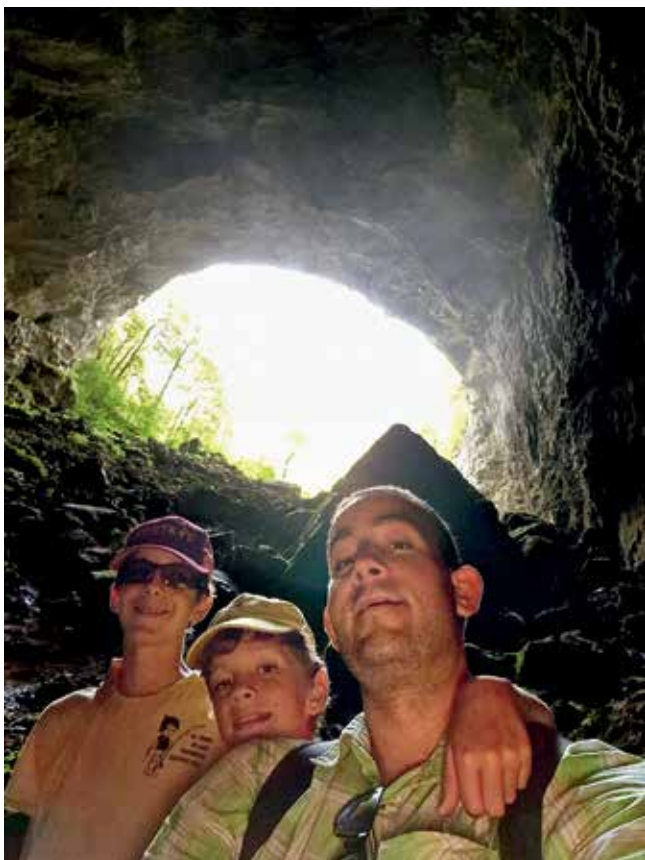

Mali klen, ki se je zapodil za blestivko.

rekel – riba je sicer bila, vendar precej manjša, kot sem se nadejal.

Sončno popoldne je minilo, ko smo se zabavali s perkami in okami in kljub temu, da nismo uspeli ujeti nobene večje ribe, smo bili vsi trije precej navdušeni nad dnevom – še pred pričetkom ribolova smo si nedaleč stran od našega lovnega mesta ogledali ruševine gradu Hošperk (Haasberg), pa seveda salmonidni del Unice, našli notri nekaj velikih postrvi. In na koncu koncev kljub začetnim težavam pri iskanju vode ujeli več rib.

Skoraj točno leto kasneje, torej lani poleti, smo se znova odpravili na isto mesto. Pridružil se nam je še ribiški tovariš Gregor, ki je velik ljubitelj lova na linje. Tokrat ni bilo dvoma, da smo na pravem mestu, Unica je tekla ne le v strugi, tudi okoli je je bilo dovolj, tako da smo morali do našega mesta voziti tudi po vodi. Ker na spletu piše, da je moč ujeti tako ščuke kot krape in linje, smo se s fantoma odločili, da bomo najzgodnejše jutranje ure posvetili lovu na plenilke, kasneje pa se bomo posvetili krapom in linjem. V pričakovanju »napada« smo vztrajno metali umetne vabe, a brez uspeha. Edini ugriz, ki smo ga dočakali na tehniko vijačenja, je bil s strani manjšega klena, ki se je zapodil za blestivko s trnkem enojčkom. Kljub temu da je bila voda popolna, polna skrivališč, se ni dogajalo nič več, tako da smo se pridružili Gregu in tudi sami poskusili z beličarjenjem. Ni minilo dolgo, ko se nam je pridružil ribiški čuvaj. Po preverbi naših ribolovnic smo se zaklepetali in povedal nam je, da njegov sin uspešno lovi linje nižje po toku. Ko pa smo ga vprašali, kako je s ščukami v reki, pa je odgovoril, da jim je lanska suša precej škodila, tako da nam priporoča, da vztrajamo pri beličarjenju. Rečeno – storjeno, nekaj časa smo še lovili, nato pa šli malo raziskovat obrežje reke Unice. Po krajši vožnji smo dejansko našli tudi čuvajevega sina, ki se je

Na hladnem, kakšnih 100 metrov globoko v Vranji jami. Ribiški obisk Planinskega polja lahko popestrite na več načinov. Če že ribe niso razpoložene, so pa vsaj jame vedno odprte.

Prva stvar, ki smo jo naredili ob povratku v Ljubljano – skozi držalo obroča za sak ter držalo smo zvrtili luknjo in napeljali vijak, da nam ne bi obroč še kdaj »ušel« v vodo.

pohvalil s svojim ulovom, a smo se vseeno odločili, da bomo z ribolovom nadaljevali na starem mestu. Bilo je tudi nekaj uspeha, znova so bile dejavne lepo obarvane rdečeperke, za največ vznemirjenja pa so poskrbeli linji, ki so plavali mimo nas. V precej nizki vodi ni bilo težko razločiti njihovih teles, a ne glede na to, kaj smo poskusili, jih nismo uspeli prepričati v ugriz. Grega je napeto opazoval, če se bo kje pojavilo značilno penjenje vode, mehurčki na površini, ki naznanjajo hranjenje linjev, a brez uspeha. RIBE so se nam prišle zgolj pokazati, da ne bi dobili vtisa, da jih tam sploh ni. Precej razburljivo pa je bilo tudi pri Timu in Filipu. Ko je slednji namreč z visokega brega želel vrniti ribo v vodo s pomočjo podmetanke, je obroč le-te zdrsnil dol s palice in pristal v reki. Lepilo, ki je držalo mrežo in palico skupaj, se je očitno povsem posušilo in popustilo, sak pa razpadel. Kar nekaj truda je bilo potrebnega, da sta s pomočjo naše najdaljše ribiške palice potegnili obroč ven. Kar sem pri celotni reševalni operaciji štel kot največji uspeh, je bilo dejstvo, da med reševanjem v Unico ni odletel tudi kateri od fantov!

Poletno sonce je bilo že visoko, sence pa ob vodi nismo mogli najti, tako da smo mi trije začeli pospravljati svojo opremo. Gregor je še vztrajal – tisti linji, ki so se nam

Bil je vroč poletni dan, ko smo se pripeljalil na mesto, kjer bi morali prečkati Unico. A tam vode ni bilo. Lepo se je videlo korito ter poraščeno rečno dno, o vodi pa ni bilo ne duha ne sluha.

pokazali, mu niso dali miru, za nas pa sem imel na zalogi še en izlet. Ko sem s pomočjo zemljevida iskal najbolj primerno mesto za ribolov, sem na robu Planinskega polja, prek katerega teče Unica, našel nekaj jam, za katere še nisem slišal. Nedaleč je seveda Postonjska jama, a mi smo se po ribolovu odpravili iskat in raziskovat Vranjo jamo. Že sama pot do jame, ki nas je vodila čez gozd in visoko travo, je bila zanimiva, obisk jame pa še toliko bolj. Res velika odprtina, skozi katero smo se počasi spuščali v temo in predvsem v hlad. Lahko si predstavljate, kako pregreti smo bili na ta vroč avgustovski dan in kako je pasala ohladitev, ki je spremljala naše raziskovanje Vranje jame. Če se nalogili nismo, smo si pa vsaj tako popestrili ponovni obisk Planinskega polja.

Z Unico še nismo zaključili. Vem, da Grega še sedaj ni pozabil linjev, nam pa bo – upam, da – nekoč uspelo loviti tudi v zgornjem, muharskem delu. Dokler pa se moje koleno ne zaceli, bomo še naprej iskali dostopnejše vode. Če pa je njihova okolica tako bogata s kulturno in naravno dediščino, kot je okolica Unice, pa še toliko boljše.

Besedilo in fotografije:
Blaž Dominik

Končno prispeli – letališče številka šest.

PRVOMAJSKI PRAZNIKI IN MUHARJENJE NA MORJU (1. del)

Ob koncu prejšnjega leta me je presenetil zanimiv telefonski klic. Dobri prijatelj Paul iz Walesa, s katerim sva skupaj preživela že marsikatero ribiško dogodivščino na različnih bolj ali manj znanih muharskih destinacijah, me je ob prenehanju službovanja in upokojitvi povabil na muharjenje na enega od malih otokov v Karibskem morju. Glede na najino skupno zgodovino in kopico pozitivnih izkušenj na potovanjih iz preteklosti, še posebej pa čudoviti spomini na zadnjega v tistem delu sveta, moj odgovor sploh ni bil dvomljiv. Tako sva osnovne zadeve uredila že kar znotraj omenjenega telefonskega klica. Družine mi niti ni bilo treba obveščati o tem, da jim bodo letošnji prvomajski prazniki minili v moji odsotnosti, ker je vse skupaj potekalo ob njihovi prisotnosti preko brezžične povezave in zvočnikov v avtomobilu. Načeloma sebe ne vidim kot impulzivnega človeka, prej nasprotno – večinoma sem kar preveč premišljena oseba, ko pa se v muharjevem življenju pojavi takšna priložnost, se je enostavno ne izpusti. Tako so se prve priprave pričele v moji glavi že v tisti vožnji do doma. Preurejanje prostih dni in pa predvsem preverjanje potrebne opreme, kje se kaj nahaja, saj je od zadnje morske muharske odprave minilo že kar nekaj časa. Kakorkoli že, odločitev je padla in nekaj naslednjih mesecev se je kar nekako vleklo v pričakovanju na prihajajočo dogodivščino.

Vedel sem, da imam bolj ali manj vse, kar bom potreboval in mi ničesar novega od opreme ni treba naročati ali kupovati. Glede na izkušnje s podobnih potovanj mi niti ni bilo treba zvezati nobene od muh. Celo moja zvesta potovalna torba je po vseh letih še vedno uporabna. Vse ostalo moram le še najti in zbrati skupaj. Srečni dobitnik na loteriji pa nisem bil le jaz, pač pa še dva Paulova dobra prijatelja Justin in Mike, od katerih sem prvega poznal že od prej in mi je tudi odstopil eno mojih najljubših palic. Četrty član odprave je bil zame neznanka, vendar so bili

prijatelji mojih prijateljev do sedaj vedno ljudje na mestu in nekako sem vnaprej vedel, da se bomo zelo dobro razumeli. Še posebej po tem, ko mi je slednji povedal, da muhari v sezoni bolj ali manj vsakodnevno, in to zjutraj, preden se odpravi na delo – tako dvomov ni bilo več.

Duncan Town od Ljubljane ni tako zelo oddaljen, je pa zapletena sama logistika potovanja. Tako sem se po treh prevozih z avtomobilom, štirih letalih in dveh prenočevanjih v mestih London in Nassau po približno dveh dneh in pol končno tam tudi znašel. Sredi otoka, kjer je trenutno

Zanimiva letališka čakalnica

Prvi stik z muharjenjem v plitvinah po dolgem času

Zaključek prvega dne v eni od globljih lukenj so pokvarili požrešni morski psi, ki so prežali na ujete ribe.

Med enim od premikov med plitvinami

živelo toliko prebivalcev, da smo mi štirje populacijo nemudoma povečali za dvajset odstotkov. Dejstvo, da si daleč od česar koli, lepo predstavljajo tudi letala, ki postajajo vedno manjša in zadnje je bilo brez dvoma moje najmanjše do sedaj. Ko pilota zanima teža torbe in posameznika, je takoj jasno, da govorimo o posebnih načinih potovanja. Zanimiva je bila tudi „čakalnica“ na zadnjem letališču, ki je bila na odprtem v senci pod drevesom, s stoli v vrsti, pritrjenimi na kovinsko ogrodje. Naš zadnji prevoz je zagotovila prijazna domačinka Pinky, ki smo jo kasneje, kot tudi praktično vse ostale prebivalce, neprestano srečevali v povezavi in tekom našega bivanja na otoku. Od vsega sedenja in klimatskih naprav me je medtem začela mučiti leva rama oz. nekakšni živec, ki mi je povzročal nelagodje in bolečino globoko po roki navzdol prav do mezinca. Nič pretresljivega, vendar dovolj neugodno, da sem načel zalogo zdravil, ki smo jih prinesli s seboj.

Kljub načrtovanemu ribolovu šele naslednji dan zjutraj smo že prvi dan popoldan v parih obiskali znamenite „plitvine“, kjer se je muharjenje na našo ciljno ribo potovanja (Albula vulpes, bela lisica ali angleško *bonefish*) tudi uradno pričelo. Sivi duhovi plitvin, kot jih v muharskih krogih velikokrat imenujejo, so ena od treh najbolj znanih muharskih ribjih vrst na tem območju, poleg tarponov in permitov, ki tvorijo trojico, ki večini morskih muharjev predstavlja najvišji cilj. Ulov vseh treh pomeni morski veliki trojček ali tako imenovani *grand slam*, ki ga dosežejo, ko ulovijo vse tri vrste praviloma v istem dnevu. Ni treba posebej poudarjati, da je za tak dogodek treba imeti tudi precej sreče, saj se omenjene vrste redko nahajajo dovolj skupaj

že za začetek, nato pa jih je treba še ujeti. Že ulov vseh treh vrst je za ribiča muharja lepo priznanje, tudi če se je vse skupaj odvijalo časovno in prostorsko precej narazen. Tako sem si za prvi dan pripravil palici osem in deset, s pripadajočima plavajočima vrvicama, primernima za to okolje in višje temperature, ki sem jih uporabljal uspešno že do sedaj. Poleg tega pa še dve močnejši predvrvi in spredaj fluorokarbon, nosilnosti sedmih kilogramov. Mali svetli clouser je bila moja prva izbrana muha, dovolj vsestranska, da jo lahko navežem že kar na suhem, ne da bi videl substrat, kjer bomo dejansko lovili. Načeloma se namreč izbira barvne odtenke muh, ki naj bi bili čim bolj blizu barvi dna, kjer se naše ciljne ribe prehranjujejo. Saj je tudi barva organizmov, ki predstavljajo ribjo hrano, večinoma gre za manjše rakce in kozice, zelo podobna barvi okolice. Glede na to, da so na Karibskem morju okoli otokov prava prostranstva plitvin in večinoma belega peska, se mi je zdelo, da sem se pravilno odločil. Prvi čoln sva si delila s Paulom in že po nekaj minutah naju je vodič pripeljal do plitvine, kjer smo dokaj hitro našli nekaj sproščenih rib, ki so jih izdajali svetleči se repi, ki so predirali vodno gladino, medtem ko so se ribe na plitvini hranile pri dnu. Temu pojavu angleško rečejo „tailing bonefish“. Običajno potrebujem nekaj časa, da lahko sam opazim omenjene repe že na daleč in kot začetnik se mora muhar običajno naučiti vseh možnih načinov, kako opaziti te sicer zelo težko opazne ribe. Dober vodič je zato zelo pomemben člen celotnega cikla. Vsekakor pa je lažje najti večjo skupino rib kot pa posamezne osebkke, ki pa so običajno zato lahko precej večjih dimenzij kot tiste v skupinah. Rdeča nit

Slavljenec s prvo ribo potovanja

Po nekaj neuspelih poizkusih sem tudi sam uradno otvoril ribiško dogodivščino na mali beli Clouser minnow.

tokratnega potovanja naj bi bili prav ti solitarni primerki, po katerih naj bi ta del otočja tudi slovel. Do rib sva se odpravila kar sama, medtem ko je vodič ostal pri čolnu. Ni trajalo preveč dolgo, ko je Paul pričel z metanjem in kmalu je tudi uspel prelisičiti prvo ribo potovanja. Brez dvoma je uporabil muho z imenom Gotcha, ki mu je od vedno najbolj pro srcu in je tudi drugače zelo vsestranska. Bil je na moji privetrni strani, kot tudi vse opažene ribe, ki sem jih videl na tej plitvini. Vse skupaj je meni bistveno oteževalo metanje in posledično sem se moral ribam precej bolj približati, da sem jih lahko dosegel. Zato se je mojih prvih nekaj poizkusov tudi končalo s paničnimi pobegi namesto prijemi. Že kar nekaj časa mi ni bilo treba metati na svoje maksimalne razdalje in tudi veter z desne strani mi ni bil v pomoč. Nekaj sem moral spremeniti in odpravil sem se v velikem loku okoli mojega ribiškega prijatelja precej daleč v privetrno stran, da sem lahko ribam metal z vetrom od zadaj. Naenkrat je bilo vse veliko bolj enostavno in kmalu sem s svojim značilnim žvižgom opozoril ribiškega kolega, da se je tudi meni počasi odprlo, kar je lahko opazil tudi v položaju palice, ki je bila dodobra ukrivljena. Vseeno sem opazil, da je precej mojih sicer dokaj dobrih metov povzročilo obrat ribe v nasprotno smer ali pa zopet ribo preplašilo nekam daleč. Pri vetru od zadaj je v prvi vrsti problematičen met nazaj in razteg vrvice zadaj, da se palica vsaj malo upogne in pripravi za met naprej. Sliši se zelo enostavno, vendar mi je sicer običajni veter zažade zelo oteževal. Tudi bolečine v levi rami so se počasi stopnjevale in moj dvojni vlek je bil vedno manj učinkovit. Vseeno mi je uspelo pretentati nekaj rib povprečnih velikosti, precej več prijemov sem tudi zamudil in kar prevečkrat so se mi

Spominek, ki sem ga našel na poti do čolna, je prav lepo izgledal na moji palici pred hišo.

ribe samo oddaljile, navkljub precej lepim predložkom. Nič novega za prvi dan in za malo zarjavele reflekse, sem si mislil. Moral pa sem se tudi navaditi na »morski zateg« (t. i. strip strike) in pozabiti na postrvi in domače reke. Ena od najpogostejših napak, ki sem jo zavestno že nekajkrat znova odpravljaj. Gre za klasični morski zateg ob prijemu s pomočjo roke, v kateri držimo vrvico, palica je položena vodoravno in samo potegnemo vrvico. Dovolj močno, da nam kljub raztegovanju vrvice in predvrvice uspe vzpostaviti kontakt z ribo. Če smo neuspešni, muha še vedno ostane nekje v bližini ribe in je ne odmaknemo daleč stran, kot pri običajnem zgrešenem zategu v našem rečnem muharjenju z dvigom palice nazaj. Nekaj fotografij, kolikor sem lahko sam sredi morja slikal z mojo priljubljeno podvodno kamero, nekaj posnetkov mojega kolega v uspešnem utrujanju in predvsem zaradi zelo neugodnega občutka v ramenu sem se po nekaj urah odpravil proti čolnu. Tudi moj kolega je imel medtem že kar lep otvoritveni dan za seboj in odpravili smo se nazaj do priveza. Ne da bi jaz kaj omenil, je Paul kar sam vprašal najinega vodiča, ali je kakšna ambulanta, saj je opazil, da z mojimi meti nekaj ni v redu. Tako sem se namesto v hiši in na večerji kmalu znašel na bolniški postelji v ambulanti, ki po moji oceni nikakor ni imela več kot šestnajst kvadratnih metrov, in v rokah bolniške sestre, ki je edina zdravstvena delavka na otoku in pride tja samo po naročilu. Izgledalo je precej v redu in po nekaj mazilih in predpisanih tabletah sem se lahko vrnil med ostale. Ni trajalo preveč dolgo, saj je »ambulanta« oddaljena od hiše le dobrih sto metrov. Se pa domačini vseeno povsod prevažajo z avtomobili. Tablete naj bi jemal nekaj dni, in sicer po jedi in zvečer, ker naj bi močno povzročale zaspanost. Kmalu sem se o tem tudi prepričal, saj po večerji nisem videl ničesar drugega kot le posteljo.

*Besedilo in fotografije:
Tomaž Modic*

SPOŠTOVANI BRALCI!

Če imate pravna vprašanja s področja ribištva, za katera ne najdete odgovora, jih pošljite na naslov glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si. Komisija za pravna vprašanja bo zanje poiskala odgovore, ki jih bomo nato objavili v glasilu.

IZ KUHARSKE BELEŽKE GOJKA ŠKORIČA

JEDI IZ TOLSTOLOBIKA

Tokrat je Gojko pripravil dve zanimivi jedi iz tolstolobika: eno hladno predjed, ribji namaz s koromačem in eno jed »na žličico«, ribji lonec. Obe jedi bi lahko po enakem receptu pripravili tudi iz kakšne podobne ribe, npr. amurja, soma ali druge ribe.

Ribji namaz iz tolstolobika s koromačem

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

– 80 dag filiranega mesa tolstolobika (lahko tudi kakšne druge ribe), 50 dag gomoljev koromača (janeža), 15 dag korenja, 10 dag čebule, česen – po okusu, 10 dag rožmarina, 25 dag peteršilja, šopek drobnjaka, 2 limoni, 30 dag majoneze, 5 dag gorčice, suhi mleti koriander – po okusu, nekaj lovorovih listov, vejico rožmarina, poper v zrnju – po okusu, 2 dl belega suhega vina, 0,5 l jabolčnega kisa, 8 rezin kruha ali toasta, sol, poper

V vodo damo lovorov list, poper v zrnju, rožmarin, korenje, čebulo, polovico peteršilja in eno neškropljeno limono (najprej stisnemo v vodo sok, potem pa damo kuhat še preostanek obeh polovic limone). Ko voda zavre, damo vanjo kuhat ribji file za 15 do 20 minut, odvisno od debeline fileja. Ko je riba kuhana, jo vzamemo iz vode in ohladimo.

V drugo posodo damo 0,5 l vode, 0,5 l jabolčnega kisa, lovorov list in nekaj zrnc popra. Ko voda zavre, damo vanjo za rezine narezan koromač in ga kuhamo 25 do 30 minut. Potem ga odcedimo in ohladimo.

V stekleno posodo damo majonezo, sok ene limone, drugo polovico nasekljanega peteršilja, nasekljan drobnjak, gorčico, mleti koriander in nasekljan česen. Vse dobro premešamo in dodamo še vino ter koščke ribjega mesa, ki smo ga predhodno očistili kosti in kože ter ga natrgali na grobe koščke. Vse rahlo premešamo in damo v hladilnik, da se ohladi. Rezine kruha ali toasta na debelo namažemo z ribjim namazom, po vrhu pa damo še rezine koromača in postrežemo.

Ob jedi priporočamo malvazijo.

Ribji namaz iz tolstolobika s koromačem

Ribji lonec

Ribji lonec

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

– 1 kg filiranega mesa tolstolobika ali druge podobne ribe, narezane na kocke kot za golaž, 25 dag rdeče čebule, 10 dag česna, 40 dag korenja, 60 dag krompirja, 15 dag sušenega paradižnika, 1 limono, 10 dag moke, 10 dag masla, 2 dl oljčnega olja, peteršilj po okusu, lovor, timijan, rožmarin, malo kavno žličko kurkume, 1,5 dl jušne ribje osnove, sol, poper

Ribje koščke solimo, popopravimo in pokapamo z limoninim sokom. Potem jih damo marinirat v hladilnik za pol do eno uro.

V ponev damo oljčno olje in maslo ter v razgreti maščobi popečemo koščke ribjega mesa, da lepo porumenijo. Potem vzamemo ribo iz maščobe in na njej zdušimo na lističe narezano rdečo čebulo, na kolesčke narezano korenje, dodamo še na trakove narezan sušen paradižnik, zalijemo z vinom in dodamo začimbe. Ko se vino pokuha, dodamo še nasekljan česen in peteršilj ter še malo podušimo. Potem vse damo v lonec, dodamo na koščke narezan krompir in jušno ribjo osnovo. Skupaj kuhamo 10 do 15 minut, potem dodamo še popečemo koščke ribjega mesa, po potrebi še posolimo in kuhamo še 15 do 20 minut, da se krompir skuha. Ko damo v lonec ribo, ga pokrijemo s srebrno folijo in na sredi naredimo luknjo, da gre para ven, lahko pokrijemo tudi s pokrovko. Na koncu, ko je kuhano, dodamo še podmet, da se malo zagosti in kuhamo še par minut, preden postrežemo.

Recepta pripravil: Gojko Škorič
Besedilo in fotografiji: Borut Jerše

